

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona  
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:  
4-hasabos'petit sor egyszer 20 fill.  
minden következőnél 16 fillér.

nyitási ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, július 22.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Vezéreink: Egy tál lencséért . . .
- A Kárpát-egyesület közgyűlése.
- Bíró és ügyvéd párba.
- Arad a Kossuth-ünnepért.
- Megszökött uriaszony.
- A váltóhamisító százados.
- A város és a közműhely.
- Makó város öröksége.
- Sikkasztó aradi pénzbeszedő.
- Pékek sztrájkja Aradon.
- A kerületi betegsegítő pénztár elnökválsága
- A kínai háború egy emléke Aradon.
- Kanyaró-járvány Aradon.
- Bűnvizsgálat a margittai választás ügyében.
- Letartóztatott szélhámos.
- Tárca: A szegény gazdag. Irta: Luigi Capuana.
- Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

**Egy tál lencséért . . .**

Arad, július 21.

Az aradi közműhely felállításának ügyében a város törvényhatóságának kiküldöttei az aradi villamvilágítási társulat képviselőivel tárgyaltak arról a viszonyról, amely a közműhely létesülése esetén a város és a villamos társulat között fog előállni. A bizottság tárgyalt és határozati javaslatot hozott, de mielőtt ezt meg tette volna, végtelen lelki nyugalommal hasra vágódott a villamos-társulat előtt és két marokkal kínálta feléje a legértékesebb javakat, a legjobb anyagi előnyöket, melyekkel közélről sem állanak arányban azok az ellenértékek, a melyeket értük a társulat nyújt. Egy tál lencséért eladott a város érdekeiből százezreket ért.

Az aradi közműhely felállításához, hogy a dolog historikumát röviden vázoljuk, a miniszter évenként huszezer korona szabvenciót ad a villamos-társulatnak. Ez mindenestre tekintélyes összeg, mert a kikötött tíz év alatt kerek kétszázezer koronát tesz ki. Nem kevésbé tekintélyes lesz az az összeg is, a mit a villamos-társulat a műhely bérlőtől évenként a fogyasztás fejében beszed. Azt is elismerjük, hogy a város tartozik valamelyes rekompenciával a társulatnak azokért a jogokért, amit ez szerződésileg a város javára biztosítani fog. De, hogy ez a rekompenciáció a kizárólagossági jognál kezdődjék, s a koncesszió kinyújtásánál végződjék, az ellen már felemeljük tiltakozó szavunkat, mert ilyen áldozatoknak nem ellenértéke az a jog, hogy hatvan év múlva a város tulajdonába megy át az intézmény. Az értékes jelent nem adhatjuk oda a jövőért, különösen mikor azt látjuk, hogy a közműhely intézménye, ott ahol felállították, egyelőre nem vált be annyira, hogy csak fél annyi értéket is tulajdonítsunk neki, mint amekkora áldozatot a bizottság megadott. Különösen nem adhatjuk oda a jelent ebben a pillanatban, mikor olyan közel áll az aradcsanádi gazdasági csatorna létesítése, a mely rövid időn belül mindenestre létesülni fog, s amely által olyan olcsó villamos-erőt fogunk nyerni, hogy az egymagában is felér egy közműhelylyel. Már pedig, ha a kizárólagosságot könnyelműen és meggondolatlanul évtizedekre tovább

lekötjük, lehetetlen lesz, hogy olcsó villamos erőt kapjon a város közönsége.

A közműhelyeket nem egy városban, hogy tovább ne menjünk: a szomszéd Temesváron is, olyan prekáriusnak találják, hogy hozzá se fogtak a megteremtéséhez. Ellenben a mi városunk vakon ajánlgatja fel a kizárólagossági jogot s derűre-borura adja a koncessziót. Sőt enél tovább is megy, nemcsak hogy hazárd tékozlást visz véghez az áldozatkészség és a nagylelkűség gyakorlásában, hanem siet rögtön azt is kijelenteni, — a mai tanácskozáson hallottuk ezt, — hogy ezek a százezreket érő áldozatok tulajdonképen értéktelen dolgok, jelentéktelen semmik, s szinte szájába adja a társulatnak a biztatást, hogy kérj még valamit, mert az én nagylelkűségem hártatlan, adok én ész nélkül, csak kérj. Mit nekem a jövő, mit nekem a számítás. Koncesszió kell? Adok. Mennyi? Csak tíz év. Bagatell. Kizárólagossági-jog is kell? Mennyi? Tizennyolc év. Bliktri, megadom.

Nincs olyan csapni való bolond, aki ezek után többet ne kérne, mint amennyi kell neki s mint amennyit kérni merészelt. Meg kellene kötni, ha nem tenné. Innen van aztán, hogy a társulat indiánusoknak nézi a bizottsági urakat s színes cserepet, hitvány üveget ad nekik arany helyett. Az ilyen áldozatkészséget törvényileg kellene eltüntetni. Megbosszulta ez mindig magát, mert elbizakodottá tette és

**TÁRCA**

**A szegény gazdag.**

Irta: Luigi Capuana.

Pietro, a pupos, ez volt a neve: valójában pedig az apja volt pupos, mert annak két pupja is volt, egy elől, egy hátul; mindennek dacára lett egy bátor feleséget, aki annyira erőt vett magán, hogy elment hozzá s még két fiúval is megajándékozta őt, kik karcsuak voltak mint a pipaszár. A csufneve azonban rajta ragadt a családján és valószínű, hogy az Accursik egész jövőendő nemzetségét a „puposok-“nak fogják nevezni.

Valójában Pietro Accurso nem volt pupos, csak megérdemelte volna, hogy az legyen, mert a pupja tulajdonképen csak a szívében volt. Egész életében se egy falat kenyert, sem egy korty vizet nem adott a szegénynek. Nem, soha! Ha eljött hozzá valaki szegény ember, hogy a amizsnát kéjen tőle s eselleg így szölt: „Két napóta nem ettem semmit!“ volt benne annyi arcátlanság, hogy így feleljen:

— Te boldog ember, — meg tudsz élni két napig anélkül, hogy egyél. Lásd, alig két órája reggeliztem s a gyomrom megint üres.

Ha őt ballgatta az ember, hát a gazdag-

ságnál nagyobb szerencsétlenség már nem is létezhetett. Mennyi gond! Mennyi fejtörés! Oh, mint irigylit azt a koldus népet, amelynek egyetlen soldja sincs a zsebében, a melynek nincs helye a nap alatt, s nincs fedele, amely alatt meghuzhatná magát! Rájok nézve nem létezik adóhivatal, vám, végrehajtó s ehhez hasonló! Szemébe nevetnek a kormányoknak s a halálnak, míg ő a szerencsétlen reggeltől napostig sem pihen, egy helyről a másikra hajszolják s mindig csak fizetnie fizetnie kell; alig végzett ezekkel, megint újra kell kezdenie!

Ugy ám, az Ur nagy keresztel terhelte meg és arra ítélte, hogy azt az egész életén át cipelje, ami sokkal nehezebb, mint a Jézus Krisztusé, amikor a Kalvária hegyre baladt. Az ő Golgothája a sok olajerdő s szőlőhegyen volt a messze, jól megdolgozott dus szántóföldek, a nagy udvarházzal a közepén, félig városi, félig falusi épület; a sok pince; a nagy marha állomány; a teli szürük és minden sok más járuléka. Oh, s mennyien törődtek vele az olajszüretnél; jött a negyvenötven munkás s a sok mindenféle segítség, csupa éhes ember, akik éjjel nappal dolgoznak, kik piszkosak s olajosak; kik belesárgulnak az éjszakázásba, s kik mégis úgy esznek, mint a farkasok, még ha nem is éhesek. Mennyi mennyi megemésztetlen ételt kellett ételt kellett főzteni nekik! Valóságos pokoli hónapok voltak ezek!

Persze, hogy a sok tartály megtelt olajjal de hányszor kellett lemennie a pincébe s kitennie magát a veszedelemnek, hogy a sima lépcsőn a nyakát sege; mennyit kell az emberekre vigyázni, nehogy a nem arra való edényekbe öntsék az olajt. Bizony, nagyon sok hiba esnék, ha nem tartaná nyitva mindig a szemét! Végül aztán a sok éhes száju ember megtölti a zsebkendőjét ötlirásokkal, tisztálkodnak s friss ruhába bujnak; és ő, a szegény ember, aki éjjelenként alig aludt két három órát az elmúlt másfél hónap alatt, most valósággal össze van törve, s az orra, meg a toroka tele van az utálatos olajszaggal.

Am ha még ezzel be volna fejezve! De ott maradhat-e ez a gazdagság a pincékben s tartályokban? Még el is kell aztadni s előbb kétszer-háromszorát kell önteni más edényekbe. Be kell várni, amíg az ár emelkedik. Bizony sok türelem kell hozzá; annyi ideig várni, míg a többi megkönnyebbülten távozik s nem is gondol többé az olajra!

Aztán következnek a bosszúsággal, veszedéssel teli napok a tolvajnépséggel, amely hamis mértéket hozott; a még gazabb tolvajnépséggel, amely hamis ötlirásokat szór rá, ami a legnagyobb figyelemre kényszerítette. Hogy kellett néznie, forgatnia a pénzt, egy darabot a másik után odaverni az asztalhoz, hogy a csengésén megkülönböztethesse a jót a rossztól. Akkor aztán, de csak akkor, érdemelte meg

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

megrontotta azokat, akiknek az áldozatot hozták.

Csodálatos továbbá, hogy milyen végletekbe ragadhatják az embereket az elvek és a jelszavak. Ha takarékoságról van szó, a tisztviselők fizetéséből nem átnak tíz forintokat leütni, itt pedig százazreket dobnak ki úgy, hogy alig veszi észre a káprázattól megvakult közönség, melynek szemébe port hintenek s azt hitetik el vele, hogy kap, tulajdonképpen pedig verejtéket izzad. Ez a szemfényvesztés politikája, melynek tetszetős cifra köntöse alatt markába nevet a villamos-társulat, kihasználja a neki biztosított jogokat, meglegyezgeti a „nagyelkűek” hiúságát s szorgalmasan vágja zsebre a háromszoros szubvenció jövedelmeit. Való igaz, hogy ez az ő dolga s bolond volna, ha nem huzna tizenkét helyről szubvenciót, ha olyan könnyű szerrel jut hozzá, mint ehhez a mai határozathoz. Balzsebére üt: nekem fűtyül az állam évenként huszezer koronával, jobb zsebére üt: nekem fűtyül a közönség a fogyasztási árakkal, harmadszorra ütnie sem kell sehova, s a város fülemüléi fűtyülik a villamos-társulat nótáját s zenező mellett parádéval mondanak le tíz évi jövedelemről s a szabadverseny, egészséges konkurrencia előnyeiről.

Eleddig semmi adat nincs arra, hogy a közműhely más is lenne, mint egy jövedelmező üzlet-ága a villamos társaságoknak. Tény az, hogy mindössze három iparág talál benne elhelyezést: a bőr-, fa- és fémipar. Ezek közül kettő ugyszólván nincs Aradon, a harmadik pedig ép elegendetlenségét készül kifejezni a közműhely terve fölött. Hát ezek kétségtelenül nem valami biztató jelek, de ha tul is tesszük ezeken magunkat, annyit a lelkiismeret nyugodtsága szempontjából is meg kell tenni, hogy lássuk azoknak az iparosoknak a listáját, akik a műhelyt igénybe akarják venni s lássuk azt, hogy érdemes-e feláldozni a kizárólagosságot, amelynek feladása már annyiszor torkára

forrott ennek a minden oldalról lekötött városnak.

Érdekes szimptomája ennek az ügynek az is, hogy most készülnek döntés alá hozni, mikor a városatyák legnagyobb része vakációzik s a közgyűlések igazán magukon viselik a kánikula bélyegét. Tudott dolog, hogy nem napok és nem hónapok óta huzódik a közműhely kérdése, s mégis csak most hirtelenül lett olyan sürgős? Csak mától fogva nem lehet harminc nappal tovább várni, hogy ezalatt, ha mást nem, legalább egy kis vizsgálódást lehetne tartani a vidéki városok hasonló vállalkozásai körül. Ebben az esetben nem lehet tartani attól, hogy a késedelem veszélyvel fog járni, mert a felajánlt áldozatokat meghozni sohasem lehet elég késő, különösen ha olyat látunk, hogy még Makó is olcsóbb villam világítást tud magának teremteni, mint mi.

A bizottság mai határozata után kétszeres szükség van arra, hogy ezt a kérdést a jogügyi-, pénzügyi- és közlekedésbizottságok is megvizsgálják, hiszen a bizottsági tagok alig lehettek tisztában avval, hogy számilag mennyi értéket képviselnek a társulat által biztosítandó jogok, szemben azokkal a nagyértékű előnyökkel, amelyeket ma a villamos-társaságnak odakináltak.

Ha a város törzsvagyonának elidegenítéséről, vagy elajándékozásáról akarnak határozatot hozni, megköveteli a törvény, hogy a törvényhatóság tagjainak kétharmada legyen jelen a közgyűlésen. Nos, ebben az esetben, mikor nem száz forint értékű törzsvagyon elidegenítéséről, hanem százazreket érő jogok feladásáról van szó, a törvényhatóság tagjainak nem kétharmada, hanem kilenc-tized részére van szükség s a könnyelműségnél több volna az arra vonatkozó határozatot olyan időben meghozni, mikor a törvényhatóság tagjaiban nem teljes s mikor a felelőség a maga súlyos terhével majd nem a képviselőtestületre, hanem a polgármesterre és a tanácsra fog hárulni. Alaposan lehet ettől tartani, ha már az első lépés úgy

indult, hogy a bizottság többet ajánl a társulatnak, mint amennyit az kér.

... Akarjátok tudni, hogy szegényedik a város? Nem avval, hogy a hivatalnokainak ötszáz koronával több fizetést ad, hanem úgy, hogy elhitetik vele a legrosszabb kötéstről is, hogy jó üzletet csinál, és csináltatnak vele egy rosszat erkölcsileg és anyagilag egyaránt.

## A Kárpát-egyesület közgyűlése.

(Székelyek mentése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület tegnap Szepszentgyörgyön, a városháza dísztermében tartotta idei közgyűlését. Kolozsvárról a központi választmány képviselői mintegy harmincan utaztak le ez alkalomból a vendégszerető székely városba.

Keilitzsch Artur báró nyitotta meg a közgyűlést hosszabb beszéddel, amelynek elején hangsúlyozta az E. K. E.-nek immár évtizedes munkásságát, melynek gyümölcseit büszke önérettel állítja a nyilvánosság ítélőszéke elé. Azután hódolattal emlékszik meg József Agost kir. hercegről, az egyesület lelkes védőjéről, a kit a közgyűlés táviratilag üdvözölt. Örömmel jöttek ide mindannyian, hogy itt, az erdélyrészi magyarságot és benne a székelységet telítendő nagy munkához erőt és buzdítást, a székely társadalom hamisítatlan lelkesedéséből pedig a küzdelemhez kitartást és szívósságot merítsenek. És eljöttek ide, hogy a hazaszeregetnek tüzet élesítsék, hogy annak nemes fénye messze világítson, és álmukból riasszák fel mindazokat, akiknek szent kötelessége a magyar nemzet értékes és becses kincsét, a székelyt fajt védelmezni, s régi dicsőségébe visszaállítani.

Ezt a hazafias feladatot az egyesület mindig lankadatlan kitartással ápolta, s ahol csak megfordult, mindenütt elhintette a hazaszeregetet, a magyar nemzeti érzület soha ki nem haló szikráit. Nem az önhittség szól belőle, a mikor azt meri állítani, hogy az E. K. E. ed-

ezeket becsületesen az arca verejtékével, dühvel és bosszúsággal . . .

Két nap múlva hova lett a sok ötlírás? Elvándorolt az adószedők s egyéb hivatalnokok kezébe . . .

— Nem ismered te ezt a sok gyötrelmet! szolt Cannizuhoz, a szegény ördöghöz, ki mind ez istenadományok közt lerongyolódva s lesóványodva, kutyamódjára szolgált neki.

— Adjon ide nekem kegyelmességed mindent, legalább nem lesz baj veled, így felelt neki Cannizu nevetve . . .

— Ugyan szép ajándékot adnék neked, tudom szídnál éjjel-nappal; szót se erről! Gondoljunk inkább a dolgainkra!

Nem kevesebb gondot okozott neki, a kitűnő mezőgazdának, a sok szántóföld, s egyéb dolga.

— Oh, te szerencsés Cannizu! Kenyéren és hagymán élsz, ugy-e? De nekem leves kell, hal, beefsteak, roastbeef, sajt, édesség, gyümölcs, mag kávé, hogy megállhassak a lábamon. Ha olyan gyomrom lehetne, mint neked, olyan valóságos struc-gyomrom, mely még a vasat is megemésztené! Hiszen te még a mi borunkat is meg tudod inni, mely olyan, mint az ecet; én nem élhetek marsala, muskotály és kalábriai bor nélkül, mert az én boraim megemészthetetlenek; de ha kell, még bordeauxival is megelégszem!

Cannizu néha így felelt: „Ha mindenképpen meg kell lenni, megteszem én is!”

Ilyenkor Don Pietro a szavába vágott:

— Te állat, neked jó a kenyér, meg a hagyma is; áldd meg az istenedet, hogy nem adott egyebet. Nézd meg a testvéreimet, semmije sincs s úgy él, mint egy báró! Miután eljátszotta, elverte az egész vagyonát, mezőőr lett belőle . . . És milyen boldog emellett! De mert náladnál gonoszabb, látui sem akar engem s gyűlöl, mert nem tettem úgy, mint ő. Tehetek én róla? Ugy gazdálkodtam, mint a hangya; minden jól sikerült s még jobban sikerül; azt hiszem, ha vizet öntenék a barázdákba, úgy égne talán, mint a petroleum . . . De a mellett nappal úgy kell dolgoznom, mint egy cselédnek s éjjel gondolkodnom mint egy urnak — éjjel meghányi-vetni ezerféle dolgot! Oh, be szeretnék úgy aludni, mint te a keményszalmazsákon! Mit ér, hogy tiszta gyapjuval telt a derekajam hogy puha és ruganyos? Nekem azért csak szédül a fejem s egyre hánykolódom . . . Bizony, bizony . . . Ha mint te, én is tudnék ásitani, aludni, horkolni! Ki gondolna a vetésre, az aratásra, az eladásra? Látod, te állat, te nevensz, mintha badarságot beszélnek? Es én mégis csak újra azt mondom, hogy szívesen elcserélném a sorsomat a tieddel.

— Cseréljünk hát, kegyelmes ur!

— Napjában százszor megátkoznád érte a lelkemet.

— De végre is eccellenza, az ember csak nem visz el magával mindent a másvilágra; tulajdonképpen kiért dolgozik?

... — Mit tudom én? Ez az én keresztetem s a sorsom, érted? Talán van valami élvezetem ettől az egész gazdagságtól? . . . Mert látod, tudnod kell, hogy minden csak az Isten adománya! A magtáram tele van mint a tojás, a pincében nincs üres üveg vagy hordó. No meg aztán, aztán . . . Ha tudnád, mennyivel tartozik nekem Pitula báró, szép összeg! E mellett ez a báró ott sétál Nápolyban, Romában, Turinban, Párisban és elkölti a pénzét borra meg asszonyokra . . . En csak egyetlen egyszer voltam Romában, amikor zarándokokkal mentem, hogy lássam a pápát! . . . Ha nem jöttem volna elég hamar vissza, hogy lett volna itt minden? Talán szánhatok pihenőt magamnak? . . . Nem soha, a gazdagságom a keresztetem, legyen meg az Isten akarata!

Idővel aztán Pietro, kit a puposnak neveznek, idősebb lett: jól evett, még jobban ivott, rózsás, kövér és gömbölyű volt, bár örökösen jajveszékelt, mindig panaszkodott, mert nincs a gazdagságnál nagyobb baj a világon. Alamizsnát nem adott senkinek, a jótékonyt nem ismerte, de még a testvéreinek sem adott semmit, akinek pedig nyolc fia volt s ma nem tudta, mivel lakassa őket jól hónap, mert kezserves jövedelme a mezőrenek nem futotta. Ehelyett munkát és keresetet adott sok embernek, pontosan, utolsó fillérig fizetett mindenkinek, de senkinek sem adott sem többet, sem kevesebbet.

Bizonyos, hogy önző volt, de nyilt és be-

**A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.**





## Biró és ügyvéd párbaja.

(Amiről Bácskában beszélnek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Néhány nappal ezelőtt véres kimenetelű kardpárbaj történt Baján és most erről a párbajról beszélnek napok óta Bácskában. Egy szabadkai törvényszéki bíró, aki csak látogatásban járt Baján, vívott párbajt egy bajai ügyvéddel és a párbajban a bíró súlyosan megsebesült. A vívóteremből a bírót egyik szállóba vitték, ahol most is ápolják.

A párbajra egy megjegyzés szolgáltatott okot. A törvényszéki bíró a bajaiak országos képviselőjére lett megjegyzést, amelyet az ügyvéd meghallott és összeverekedett a bíróval, aki eztán párbajra hívta az ügyvédet.

Az esetről, mely a legújabb szenzációja Bácskának, bajai tudósítónk a következőket jelentí:

Az elmúlt vasárnap átlátogatott Bajára egy szabadkai törvényszéki bíró. A teljes napot Baján töltötte a bíró és este, mielőtt visszautazott volna Szabadkára, betért egyik bajai vendéglőbe vacsorázni. Az étteremben a bíró több ismerősével találkozott, akikkel társalgásba elegedett. Beszéd közben az egyik ismerőse megkérdezte a törvényszéki bírót, hogy tetszik-e neki Baja?

— Baja szép város — mondotta a bíró és megjegyezte — csak azt a zsidó gyereket ne választották volna meg képviselőnek.

Alig tette meg ezt a megjegyzést a bíró, a másik asztal mellől felállott N. L. dr. bajai ügyvéd, odament a törvényszéki bíróhoz és miután bemutatatta magát, reá szolt a bíróra:

— Véletlenül hallottam azt a megjegyzést, melyet ön Reich Aladár országos képviselőre tett. Felhívom önt, bíró ur, hogy a megjegyzését azonnal vonja vissza.

A bírót először meglepte az ügyvéd fellépése. Később azonban kereken kijelentette, hogy nem von vissza semmit. Az ügyvéd erre megtámadta a bírót. Neki ugrott és mielőtt az védekezni képes lett volna, arcul ütötte.

Ennek a vendéglői botránynak lett aztán a folytatása a párbaj. A szabadkai bíró még aznap provokálta az ügyvédet. A segédek kardpárbajban állapodtak meg, amelyet másnap már meg is tartottak. A párbaj a bajai honvéde-vassági kaszárnyában folyt le és a szabadkai törvényszéki bíró súlyos megsebesülésével végződött.

A bíró és az ügyvéd a párbaj után nem békültek ki egymással.

## SPORT.

+ Az arad-nagyváradai verseny. Vasárnapi számunkban röviden már megemlékeztünk annak a kerékpáros versenynek eredményéről, a melyet az aradi Meteor kerékpárklub rendezett Aradról Nagyváradra. Résztvettek a versenyben a következők: Petkovits Béla, ifj. Gálffy Rezső, Duffner János, Kubát Zoltán, Duffner József, Kolb Andor, Kádár Árpád. Beérkezett elsőnek: Petkovits Béla, a ki nagy ezüstérmét, másodikként: Duffner János, aki nagy ezüst, harmadikként: ifj. Gálffy Rezső kis ezüst, negyedikként: Kádár Árpád, aki bronz-érmét kapott. Duffner József géptörés, Kubát Zoltán láncszakadás és Kolb Andor orrvérzés miatt a versenyt feladták. Kubát Zoltán késelelemmel a versenyt folytatta s este tíz órakor ért Nagyváradra. Nagyváradon, e hó 20-án rendezett pályaversenyen a Meteor tagjai közül öten neveztek, és pedig: Petkovits Béla, ifj. Gálffy Rezső, Duffner János, Kádár Árpád és Kubát Zoltán. Ezek közül beérkezett:

A megnyitó versenyben: Petkovits Béla harmadikként.

A főversenyben: 10.000 m. Petkovits Béla negyedikként.

A Juniorok versenyében: Duffner János elsőnek (ezüst érem) ifj. Gálffy Rezső harmadikként (bronz.)

Akadályversenyben: Petkovits Béla másodikként (ezüst.)

A térelőny-versenyben háromnegyed kör előnnyel: Duffner János elsőnek: (nagy ezüst érem.)

A Tandem versenyben: Petkovits-Duffner pár másodikként (nagy ezüst-érem) Kubát-Gálffy harmadikként (kis ezüst-érem).

A Vigasz versenyben: Kádár Árpád harmadikként ezüst érem.)

Tehát öt versenyző tizenöt díjat hozott el, ami, tekintve, hogy hat fővárosi hivatásos versenyző is résztvett a versenyen, fényes eredménynek mondható. Különösen áll ez a tandem-versenyre, a melyben két budapesti, egy nagyváradai, egy debreceni, és két aradi tandem pár vett részt s ebből mind a két aradi tandem beérkezett helyre (II-III.) A versenyzők ma reggel nyolc órakor érkeztek vissza gépen, a legjobb kondícióban.

## Arad a Kossuth-ünnepért.

(Átírat a törvényhatóságokhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Arad város törvényhatósága ugyanakkor, mikor Kossuth Lajos születése századik évfordulójának megünneplését kimondta, elhatározta, hogy az évfordulónak illő megünneplésére az ország többi törvényhatóságait is megkeresi.

E határozat értelmében Institoris polgármester most küldte meg a fölhívást a többi törvényhatóságokhoz. A fölhívás, a melyet Kádás Kálmán főjegyző szerkesztett, így szól:

Ez év szeptember havának 19-én száz esztendő évfordulója lesz Kossuth Lajos születése napjának. A legnagyobb magyart száz évvel ezelőtt adta nemzetének a Mindenható.

A történelmi nagy napról megemlékezni kötelessége a nemzetnek; kötelessége kegyelete és hálájának adóját leróni a nagy ember, iránt a kihez nemzetünk életének legszébb, legdicsőbb korszaka fűződik; aki az 1848-ik évi törvények megalkotásával hazánkban a lakosság millióinak szerezte meg szabadságát és függetlenségét.

A törvényhatóságoknak feladata első sorban tevékeny és jelentős résztvenni a nemzet kegyeletes ünnepéből: hiszen Kossuth Lajos a törvényhatóságokat tekintette a nemzeti alkotmány legerősebb és megdönthetetlen védőbástyájának.

Erős a mi hitünk és meggyőződésünk a felől, hogy az ünnepszeg, melylyel a nemzet a kegyelet és hála érzésének áldozni fog, méltó lesz a nagy névhez, és méltó nemzetünk ama jellemvonásához, hogy sohasem felejtkezik meg nagyjainak dicsőséges emlékeztéről.

Eme hazafias érzület és kegyeletes ragaszkodás által vezérelve, elhatároztuk, hogy Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulóját 1902. évi szeptember hó 19-ét méltóan megünnepeljük, és hogy ezen ünnep méltó legyen a nagy férfiuhoz, méltó a nemzethez, teljes bizalommal fordulunk hozzátok s kérünk titeket, hogy határozatunkat magatokévé téve, hasonló ünnepélyt rendeztetek, s ezzel az ünnepet nemzeti ünnepé tegyék, mert a nemzet nagy fia volt ő, méltó arra, hogy emléket az egész ország, az egész nemzet kegyelete őrizze, s minden alkalmat megragadjon arra, hogy örök háláját méltóan lerőjja.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1902. évi július hó 9-én tartott rendes havi közgyűléséből.

Institoris Kálmán s. k.  
polgármester.

Kádás Kálmán, s. k.

A fölhívás bizonyára az ország egy törvényhatóságánál se fogja eltéveszteni hatását, s nincs kétség benne, hogy szeptember 19-ike, az egész nemzetnek, az egész országnak lelkes, hazafias erejével imponáló ünnepe lesz.

## A váltóhamisító százados.

(Weitner Gyula esetéhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Lapunk utóbbi számában rövidesen hirt adtunk arról hogy az aradi származású Weitner Gyula honvéd vezérkari százados, aki legutóbb a honvédelmi minisztérium mozgósítási irodájához volt beosztva, lemondott tiszti rangjáról, s Amerikába kivándorolt. A nagytehetségű katonatiszt fiatal kora dacára, — még csak 33 éves — gyors karriert csinált, épen ezért nagy feltűnést keltett, hogy emelkedő pályáján hirtelen megakadt és most az új világban kell keresni a boldogulást. Erős indokok kényszerítették a távozásra. Uzsora-adósságai, váltóadósságai voltak, de még azt az inkorrekttséget is elkövette, hogy váltókat hamisított. E súlyos bűne miatt kellett elhagyni hazáját. A katonai körökben közbeszéd tárgya a százados esete. Részletei így szólnak:

Weitner Gyula középiskoláit Aradon végezte, azután Budapestre került s mérnöki diplomát szerzett a műegyetemen. Csak azután szolgálta le önkéntesi esztendejét a honvédségnél. Hogy az évet mentől jobban kihasználhassa, beiratkozott az egyetemre joghallgatónak. Mikor a katonaev letelt, másodéves jogásznak is fölvetette magát, de alighogy megkapta a tartalékos tiszti kinevezését, bevonult a próbaszolgálatra, hogy aktiváltassa magát. Elsőrendű katonának bizonyult, egy év múlva már fölvezényelték a felső tisztitanfolyamra, innen pedig a legkiválóbb minősítvénnyel a vezérkari iskolába, amelynek bevégeztével huszonnyolc éves korában százados lett. Szorgalmas, komoly embernek látszott, s takarékosan élt.

1900. tavaszán megnősült. Szíve váiasztottját vette feleségül, akit imádásig szeretett. A boldog házasságból kis leány született a szülők kimondhatatlan öröme. Amíg odabaza elérte legfőbb boldogságát, katonai pályáján is egyre sikert aratott. Az 1900-ban tartott nagy manőveren annyira kitüntette magát, hogy József királyi herceg a honvédség főtisztjeinek jelenlétében dicsérettel halmozta el. Ennek köszönhetette, hogy nemsokára áthelyezték a vezérkarba, s beosztották a honvédelmi minisztériumba. Az idén már megkapta volna az őrnagyi rangot, s ha váratlan csapás nem éri karrierjét, negyven esztendő korában már ezredes lehetett volna.

Egyszerre üldözni kezdte a balsors. A végzet első csapása azt sújtotta le, akit legjobban szeretett. Felesége 1901. május 12-én meghalt. A gyászos esemény annyira megtörte, hogy öngyilkosságot akart elkövetni, de a revolvert kicsavarták kezéből. A felesége után bankkódó férj mitsem törődött többé a sorsával. Egyetlen gyermekét, Klárikát, anyósánál neveltette, ő pedig legénypajtásai társaságát kereste. Ez volt a vesztesége. Mulató emberek közé került, akik a kártya, lóverseny, rulett és szép asszony rabjai. Társaságához tartozott többek közt: Dávid István dr. ügyvédjelölt és Barsy Antal honvéd-főhadnagy, akik most már nincsenek az élők sorában. Mind a kettő öngyilkossá lett.

Az a kompánia esténként eljárt Groszhandlernek a Wesselényi-utca 4. szám alatt működő rulett-bankjába, és ismert alakok voltak a turfon is. A százados rendkívül nagy fogá-

dásokat kötött a bookmakereknek. A szerencse kedvezett neki, és ez még merészebbé tette. Versenylovakat vásárolt, amelyek közül két-  
tő az alagi versenyeken is szerepelt. De később elhagyta bámulatos szerencséje, s pénzzavarba került.

Tetőzte a bajt az, hogy váratlanul nagy terheket rótt rá két bajtársa, akikért váltóbeli kezességet vállalt. A barátok váratlanul meghaltak, s elfogadó hiányában a kezestől követelték az esedékes összegeket.

Tavasszal történt, hogy egy nyugalmazott honvédőrnagy szívszélütéstől érve, holtan esett össze a József-köruton. Az őrnagy halála nagy csapást rótt Weitner Gyulára, mert barátjáért nagy összegért váltó-kezességet vállalt. Barsynak pedig lassankint körülbelül tizenhatezer korona összegéről szóló váltókat irt alá. Számon tartotta, hogy e váltók jelentékeny része június 8-án jár le. A Kerepesi-ut 71. száma alatt levő lakásáról elküldte szolgáját a főhadnagyhoz egy levéllel, amelyben tudakozódott, hogy rendezte-e a váltókat? Csakhamar visszatért a szolgálga azzal a riasztó hírrel, hogy a főhadnagy agyonlőtte magát.

Az anyagi csapások kétségbe ejlették a századost. Ide-oda kapkodott, hogy a szükséges pénzt megszerezze. Hogy a kellemetlen helyzetből kiláboljon, először uzsorásokhoz folyamodott, akiktől busás kamatokra pénzt vett kölcsön. Az uzsorások kölcsönei nem fedezték teljesen a váltókat.

Tiszteséges eszközök nem állottak már rendelkezésére, s hogy a hitelezők följelentését elkerülje, szorongatott helyzetében büre vetemedett. Május közepén az kérte a minisztériumban, hogy a kaucióját adják ki. Azonnal föl is akarta venni. A tisztviselők és katonatisztek mind jó viszonyban voltak vele s mint kollégának szívesen elintézték volna a dolgot a lehető legrövidebb idő alatt, de pénzkérdéséről lévén szó, minden gondolkodás és vizsgálat nélkül mégse teljesíthették kérését. A következő napon kiderült, hogy a kaució nem őt illeti, ahhoz neki semmiféle joga nincs s ekkor hogy a gyanúsítást kikerülje, azt felelte, hogy majd két nap múlva okmányokkal igazolja tulajdonjogát.

Minthogy e tervével kudarcot vallott, váltókat hamisított. A dologra úgy jöttek rá, hogy a napokban *Mina* Alajos vezérkari századosnak több ezer forintról szóló váltót mutattak be kifizetés végett. *Mina* megtagadta a beváltást azzal az indoklással, hogy aláírása hamisítva van. A váltó tulajdonosa e fölfedezés után rögtön följelentette Weitnert a katonai hatóságnál.

A váltóhamisító a följelentés idején nem volt a fővárosban. Hivatalos kiküldetésben elutazott tereptanulmányokra. Táviratoztak neki, leveleket küldöttek Erdélybe, mindenüvé, ahol a terepszemle során meg kellett fordulnia, majd Versecen keresték, nem találták sehol. Versecről csak az a hír jött, hogy Amerikába utazott.

Néhány nap múlva megjelent a tisztirangjáról való lemondás elfogadása a hivatalos lapban s ekkor egymást érték a pénzágenesek, takarékpénztári megbízottak a hivatalban és Wetner lakásán. Hozták a váltókat nagy számban. Némelyik csak 6—700 koronáról szólott, de volt 7—8000 koronás is. Az aláírások mind hamisítottak voltak. Összeszámították a váltók értékét s ez 60.000 koronára rug.

Két magasabb rangú katonatiszt a lemondás után azonnal elment Weitnernek a lakására, vajjon hivatalos irományok nincsenek-e ott, de csak néhány lényegtelenebb följegyzést

találtak íróasztala fiókjában. Ezeket a följegyzéseket megsemmisítették.

Weitner lakását egyik asszony-hitelezője, aki uzsora kölcsönökkel foglalkozik, már lefoglaltatta, és a napokban megtartják az árverést.

## A város és a közműhely.

(Tanácskozás a város és a villamos-társulat között.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

A város tanácsa bizottságot küldött ki a törvényhatóság tagjai közül, hogy az folytasson tárgyalást az *Aradi Villamtelep*-részvény társulattal, mint amely vállalat az aradi közműhelyt szándékozik felállítani, — arról a viszonyról, amely a város és a társulat között a közműhely létesítése esetén a háramlási- és megváltási jog következtében létre fog jönni.

A bizottság határozatával érdemileg vezető cikkünkben foglalkozunk, itt a gyűlés lefolyásáról szóló tudósítást adjuk a következőkben.

(A koncesszió és a kizárólagossági-jog.)

Tudvalevő, hogy az *aradi villamossági részvénytársaságnak* a kereskedelmi miniszter tiz évi időtartamra 20.000 korona évi szubvenciót biztosított, Evvel körülbelül meg lenne oldva a közműhely felállításának kérdése, s a mai tárgyaláson csak arról volt szó, hogy a városnak a villamos teleppel együttes s a közműhelyre nézve biztosítandó megváltási és háramlási joga ellenében, a város milyen ellenszolgáltatást adjon a társulatnak.

*Fényes Dezső*, a társulat igazgatója terjesztette elő a villamos-társaság kérelmét, mely azt tartalmazza, hogy a város azt a telket, ahova a közműhely épül, teljes tulajdonjoggal szabad rendelkezésére engedje át a társulatnak és mondjon le a megváltási és háramlási jogról.

*Nesnera Aladár* más propozíciót tesz. Nem szeretné külön választani a villamtelepet, mely ötven év múlva ugyanis a városra háramlik át, s azért ellenzi, hogy a város elálljon a megváltási és háramlási jogtól. Ne létesítsék a mostani teleptől függetlenül a közműhelyt, inkább össze kell kötni a kettőt s ennek kedvéért megváltoztatni a régi szerződést, belevonván a ebbe a közműhely dolgát is.

*Fényes Dezső* kijelenti, hogy hajlandó a társulat ezen az alapon is tárgyalásba bocsátkozni s azt az ajánlatot teszi, amely szerint, tekintve azt, hogy a város az átháramlás által tekintélyes vagyonhoz jut, a szerződés lejáratát, illetőleg az átháramlási időt hosszabbítsa meg a társulat javára a város s a kizárólagossági jogot tizennyolc évvel tovább biztosítsa. Eszerint a szerződés tartama ne az alapszerződésben kikötött ötven, hanem hatvan évig tartson s a kizárólagossági jog az 1925-ik évig nyújtassék ki. Eszerint a város tiz évvel hosszabb koncessziót ad a villamossági társulatnak, s a hátralévő 47 év helyett csak 57 év múlva megy át tulajdonába az egész villamos-telep s végül 1907. helyett 1925-ig áll fenn a villamos társulatnak az a joga, hogy villany-áramot csak ő állíthat elő Aradon.

*Edvi-Ilés László* hozzájárul a társulat diktálta feltételekhez, mert a várostól kért áldozatokat nem találja soknak. A kizárólagossági jog — szerinte — ugyanis akadémikus értékű dolog, mert nem lehet tartani attól, hogy ilyen vidéki városban, mint Arad is, még egy villamgyár létesüljön.

(A nappali áram.)

*Virágh Lajos* főmernök felveti azt a kérdést, hogy nem adhatna-e a villamos-társulat olyan műhelyeknek is olcsóbb nappali áramot, amely műhelyek nem a közműhelyben, hanem a városban vannak.

*Nesnera Aladár* szerint, ha ez a kérdés megvalósítható, úgy ez volna egyik legfőbb előnye a közműhelynek. Abban ugyanis csak a bőr-, fém- és faiparosok találhatnak elhelyezést, de mert a kisiparos saját műhelyében dolgozik s mert a munkára fordított ideje nincs olyan módon körülvalozva, hogy a műhelyekben rendszeresen dolgozhasson s végül mert az anyagnak oda-, az árunak pedig onnan való elszállítása is pénzébe kerülne, nem mehet a közműhelybe, de otthon esetleg használna villamos erőt, ha hozzá tud jutni. Nem elég tehát, ha csak a közműhely kap nappali áramot, szükség volna erre a városi műhelyekben is. Csakhogy ha a nappali áramot a városba is behozzák, a gyárosnak táplálnia kell az összes városi vezetékeket s ez esetleg nagy veszteséglehet. Tudomása szerint azonban a társulat hajlandó nappali áramot adni a városi vezetékekbe is, ha neki 300 hektowatt fogyasztást biztosítanak. Csakhogy a város ekkora fogyasztást nem biztosíthat, módjában van azonban másként biztosítani a társulatot ennek kockázata ellenében. Engedje el a város a társulatnak nappali villam-áram szolgáltatása ellenében annak községi adóját tiz évre. Ha tiz év után azt látja a város, hogy a nappali áramot fenntartani nem érdemes, mert a kisiparosok nem veszik igénybe s azok helyzetén avval nem sokat lendít, úgy a tiz év után vonja meg az adókedvezményt s a társulat tetszése szerint azután is fenntartja, vagy megszünteti a nappali áramot.

A bizottság elfogadta *Nesnera Aladár* javaslatát s kimondta, hogy a közgyűlésnek indítványozni fogja a községi adómentesség megadását a nappali városi áramszolgáltatás ellenértékül.

*Neuman Adolf* visszatérve a közműhely átháramlása ellenében tett koncessziókra, kijelenti, hogy nincs egy véleményen *Edvi-Ilés Lászlóval* abban, hogy a kizárólagossági jog meghosszabbítása nem lenne nagy áldozat. Villamosságról van szó, a haladás rohamos lehet s lehet az is, hogy ez a koncesszió nagyon is jelentős áldozat lesz. Azt ajánlja, hogy előbb szerezzenek tájékozást ezen engedmény nagyságáról, mert nem lehetetlen, hogy egy pár év múlva valamelyik vidéki város majd sokkal kevesebbet fog fizetni s akkor az ódium erre a bizottságra fog hárulni.

*Fényes Dezső* nem ajánlja, hogy evvel készletessék a dolog megvalósulását.

*Neuman Adolf* erre a következőket mondta:

— Én is szeretném, ha rövid idő alatt meg lenne a közműhely, de érzem, hogy fedezni kell magunkat.

A bizottság az indokolt és helyén való felszólalás dacára is megmaradt előbbi álláspontján, határozatát fenntartotta avval a hozzáadással, hogy ez a megállapodás a társulatra 1903. március 1-ig kötelező abban az esetben, ha sem a törvényhatóság, sem a miniszter nem változtat a gyűlésen megállapított feltételeken.

Az ülésen *Varjassy Lajos* tanácsos elnöklése alatt jelen voltak: *Fetter Géza*, *Fényes Dezső*, *Edvi-Ilés László*, *Neuman Adolf*, *Kiss Ferenc*, *Nesnera Aladár*, *Reicher Károly*, *Reinhart Gyula*, *Stengl Andor*, *Virágh Lajos*, *Waldner Gyula*, és *Zipernovszky Károly*.

## Pékek sztrájkja Aradon.

(A harmadik bérmegállapítás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Ugy látszik, a levegőben van a sztrájkhajlam. A kőművesek után a kisegítő pincérek mozgolódnak, most meg a pékek egy része állította be a munkát. A pékek sztrájkja ezideig még részleges, de a sztrájkszellem több műhelyben ébren van.

Klein Ignác Karolina-utcai pékműhelyében, az összes munkások, számszerint vagy tizenkétten, beszüntették ma a munkát. A munkabériket keveselték s e miatt szót emeltek mesterükénél, mivel összeütközésbe jutottak. A kérsébről heves szóváltás keletkezett, mely után a pékek felmondták a munkát s egytől-egyig el is távoztak.

A segédek elmentek a halász-utcai péktanyára, a Földesi-féle vendéglőbe. Itt izgatókkal jöttek össze s ezek rábeszélése még jobban megerősítette elhatározásukat, hogy a munkát nem folytatják.

Klein Ignácot ugyancsak zavarba hozta a sztrájk. Nagy mennyiségű tészta állott a műhelyben, a munka pedig szünetelt. Eltekintve a kártól, sürgős kötelezettségei is voltak: szerződéses szállítások, melyeknek nem tehetett eleget.

Klein elment a rendőrségre, honnan Rónai János detektív felkereste a sztrájkoló segédeket s rá igyekezett beszélni őket, hogy folytassák a munkát. Ezek azonban kijelentették, hogy nem dolgoznak, amíg kérelmüket nem teljesítik.

Végre is sikerült a vendéglőben vagy tíz foglalkozás nélküli péket összeszedni, kik beállottak Kleinhoz és kisegítették a bajból.

A sztrájkolók a nap folyamán nem engedtek. A számuk meg is szaporodott, amennyiben több aradi pékműhelyből kiállottakma a segédek. A sztrájkszellem az aradi pékek között általános.

## Sikkasztó aradi pénzbeszedő.

(A büntetés elől Amerikába.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Egy aradi sörraktárban nagyobb mérvű sikkasztásnak jöttek nyomára a raktárüzlet tulajdonosai, de a sikkasztó, még mielőtt az igazságszolgáltatás kezeibe kerülhetett volna, megszökött.

Ausländer József a sikkasztó, aki mint pénzbeszedő volt alkalmazva ifj. Hagenmacher Henrik budafok-kőbányai sörfőzdéjének Aradon, a Karolina-utcában levő főraktárnál.

Ausländer hivatalbalépésekor egy 1300 koronáról szóló takarékpénztári könyvet adott át főnökeinek, óvadék gyanánt.

A pénzbeszedő mindenképpen hasznavehető embernek bizonyult. A legnagyobb mértékben megnyerte főnökei bizalmát, kik annál is inkább bíztak alkalmazottjukban, mert az nős ember volt. Családja is volt: két gyermek.

Annyira ment a cég a bizalomban, hogy a minap, mikor a pénzbeszedő kérte az óvadékot, a főnökök azt gyanútlanul kiadták neki. Azt mondta, hogy a feleségének akarja megmutatni.

Mult csütörtökön Ausländer telefonon felhívta főnökét és a telefonon keresztül, sürgősen egy napi szabadságot kért. Főnöke azonban azt válaszolta erre, hogy szabadságot személyesen, és nem telefonon keresztül szokás kérni.

Ausländer azonban nem ment személyesen a szabadság kérdésében az irodába, hanem kocsira ült és kirobogott azon a pályaud-

varra. Ott jegyet váltott a gyorsvonatra, anélkül, hogy bárkit, még feleségét is beavatta volna tervébe.

Mennyire meg voltak lepve a házbeliék, amikor harmadnapon betoppant a sürgőnyhordó a lakásba és sürgőnyt kézbesített az aszszonynak.

A sürgőnynek, mely Hamburgból kelt, ez volt a szövege:

Kedves Tildám. Ma hajóra szállok, mindent rendbe hozok. Csókol téged és a gyermekeket Józsi.

A Hagenmacher-féle sörfőraktárban nagy megdöbbenést okozott az eset. A főnökök rögtön megejtették a rovincsolást és elképedtek, amikor az egyes elsikkasztott tételekre reájöttek.

Az eddigi vizsgálat eredménye az, hogy a pénzbeszedő kétezer koronán felül sikkasztott.

A Hagenmacher cég helyi képviselői rögtön megtették Ausländer József ellen a feljelentést, melyet Green Nándor tb. főkapitány vett jegyzőkönyvbe, egyszersmind rögtön sürgőnyileg intézkedett Ausländer letartóztatása iránt és személyleírását is közölte.

Eddig még semmi nyoma sincs; de nincs kizárva annak lenetősége sem, hogy ez a hamburgi sürgőny épen a nyomozás félrevezetésére irányult.

A káros cég képviselői ezalatt folytatják könyveikben a vizsgálatot.

## Makó város öröksége.

(Dobsa Lajos végrendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Dobsa Lajos, a közelmúltban elhunyt neves író végrendeletében megemlékezett szülővárosáról Makóról. Örökséget is hagyott Makónak, a melyre nézve azonban ez az örökség csak erkölcsi értékkel bír, mert csak oly esetben kapja meg, ha Dobsának közvetlen örökösei nem lennének, és ezután is, ha a Kisfaludy-társaság a reá hagyott alapítvány kezelését nem fogadná el.

A Kostyánban elhunyt veterán írónak végrendeletét szombaton bontották fel a nagyváradi kir. járásbírósnál. Az érdekes végrendelet, melyet Dobsa Lajos tulajdon kezével írt, özvegyének halála, vagy újból való házassága esetén, avagy leányának elhunytával az egész vagyont szigorú kikötésekkel a budapesti magyar írók segítő egyesületére hagyja.

Ha a magyar írók segélyegylete, vagy ennek jogaiba lépendett Kisfaludy-Társaság a föltételeket el nem fogadná, el nem fogadhatná, vagy megszegné és így a hagyaték kezeléséhez való jogát elvesztené, az esetben nevének más-hoz való férjhez menése vagy halála után s gyermekének nagykorúsága előtt való elhunytával az összes hagyatéki vagyon Makó városára, szülővárosára szálljon. Kiköti, hogy a város tartozik a jövedelmet valláskülönbőség nélkül való nevelési, előhaladási célokra, akár pedig segélyekre vagy ösztöndíjakra fordítani. Határozottan kiköti és rendelí az örökgyó, hogy mindenekelőtt kötelessége azon városnak is, mely a hagyatékot átveszi vagy kezeli nejét haláláig tisztességesen ellátni akkor is, ha újból házasságra lép; s szigorúan meghagyja, hogy a biharmegyei ingatlant örökáron eladni nem szabad.

A végrendelet a következő érdekes passzussal fejeződik be:

Ha Makó város nem fogadná el föltételeimet avagy megszegné azokat, az illető hatóság melynek körébe vág ezen ügy, nyisson pályázatot hagyatéki vagyonom kezelésének és jövedelmei hovatfordításának elvállalá-

sára a magyarországi városok között. De a vállalkozó magyarországi város köteles leendő a Makónak föltételül szabott és kikötött minden rendelkezést pontosan megtartani és teljesíteni, ellenkező esetben folyvást, amikor és ahányszor szükségessé válik, újra új pályázat nyitassék a magyarországi városok előtt.

Eddig az érdekes végrendelet, melynek végrehajtójául a költő Földváry Miklóst és gr. Lónyay Menyhértel nevezte meg, az utóbbi helyébe, ha időközben elhalna, a budapesti magyar írói segély-egylet elnökét kérte föl. Mint-hogy Lónyay gróf régebben meghalt, az írók segítő egyletének elnöke hajta végre a végrendeletet, s az örökösödési jogot telekkönyvileg bejegyezteti a segítő egylet javára.

## TANÜGY.

(—) Athelyezett tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Perlaky Gábor aradi főgimnáziumi tanár a budapesti VI. kerületi főgimnáziumba helyezte át. Az áthelyezést a napokban fogja közölni a hivatalos lap.

## A kínai háború egy emléke Aradon.

(Bankó a hadizsákmányból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Egy aradi bank- és váltó-üzlet nevezetes bankjegyhez jutott, amelynek beváltása körül érdekes adatok merültek föl. A bankjegynek beváltását megtagadták azon az alapon, hogy az egy jogtalanul szerzett hadi zsákmányból való.

Egy aradmegyei iparos küldte a nevezetes bankót a váltó-üzletbe. Kínai bankjegy volt; sárga és vörös színű, kínai és angol szöveggel. A fölírata ez volt:

FIVE MAKE.

Ez valószínűleg a felét jelenti egy font sterlingnek.

Miután ez a különös bankjegy az általános forgalomban teljesen szokatlan volt, az aradi banküzlet azt megküldte a Crédit Lyonnais londoni intézetének fölvilágosítás végett, miután az se lehetett egészen kizárva, hogy a bankjegy hamis.

Néhány nap előtt érkezett meg a bank válasza, a kínai bankjeggyel együtt. A fölvilágosítás az volt, hogy a bankjegy nem hamis, de azért értéktelen.

A levél mellé kis nádula volt ragasztva, a melyben, intim fölvilágosításul ezek a sorok állottak.

Ezen bankjegy valószínűleg Kinában járt európai csapatok által szerzett hadi zsákmányból való.

A bankjegy-tulajdonosa azt fivéréből kapta, aki egy tengeri hajón van szolgálatban. Annak valószínűleg a Kinából visszatért európai csapatok egy katonája adta.

Ilyenformán a bankjegyet tulajdonosa visszakapta, s így az rá nézve nem bír egyéb értékkel, minthogy ritkaság-számba megy és a hosszú kínai háborúnak egy emléke.

Mindenesetre azonban érdekes a dolog, hogy a bankjegy beváltását megtagadták, mivel az hadizsákmányt képez. Valószínű, hogy a bankjegy érték-vesztésének nem ez az oka, hanem az, hogy a háboru befejezése után Kinában új bankjegyeket bocsátottak ki s a háboru alatt forgalomban levőket értékteleneknek nyilvánították.



## A kerületi betegsegítő-pénztár elnökválsága.

(A pénztár — vezetők nélkül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Az aradi kerületi betegsegítő pénztár ma délután óta *vezetők nélkül áll.* A pénztárnak elnöke után annak alelnöke is lemondott, s a pénztár legközelebb rendkívüli közgyűlést hív össze ennek a két tisztségnek betöltésére.

Megirtuk annak idején, hogy Tenner Lajos a pénztárnak hosszú időn át volt alelnöke, s egy év óta elnöke, ezen tisztségéről lemondott. A pénztár igazgatósága a lemondást annak idején nem vette tudomásul, hanem kimondta, miszerint fölkéri Tennert a lemondás visszavonására.

Ez ügyben a pénztár igazgatósága Wappl Viktor alelnök vezetésével ma délután öt óra-  
kor ülést tartott. Az ülést megnyitva, Wappl alelnök bejelentette, hogy Tenner Lajost hosszas kapacitálás után se sikerült elhatározásának megmáltására bírni s ő ismételtén kijelentette, hogy az *elnöki tisztséget nem hajlandó továbbra is elfogadni.*

Az igazgatóság erre Tenner lemondását *sajnálattal vette tudomásul.*

Ezen határozat után Wappl alelnök a maga részéről bejelentette, hogy az alelnöki állásról és az igazgatósági tagságról *színtén lemond.* Az igazgatóság ezen lemondást is, sajnálatának kifejezése mellett *tudomásul vette.*

Ilyesformán a pénztár most vezetők nélkül áll. Az igazgatóságban megüresedett két helyet a *póttagok* sorából töltötték be, az elnök és alelnöki állásra nézve úgy határoztak, hogy azok betöltésére legközelebb *rendkívüli közgyűlésre* hívják össze a betegsegítő pénztár tagjait. A mai ülésen a hatáskört Zuber Andor fogalmazó képviselte.

Arra nézve, hogy ki lesz a betegsegítő-pénztár új alelnöke, több kombináció van szóban, de egy se végleges, és így azokról szólni mindenesetre korai volna.

## HIREK.

### Kanyaró-járvány Aradon.

— A polgármester intézkedése. —

Arad, július 21.

Az aradi gyermekek között, forró nyárnak idején járvány ütött ki: a kanyaró, a mely ugyan nem tartozik a veszedelmesebb járványok közé, de azért elég komoly baj. A főorvos hivatalos jelentése szerint e hónap első felében *harmincegy esetet* jelentettek be, s azóta is nem mulik el nap, hogy *két-három újabb eset* elő ne fordulna.

Ennek folytán Institoris Kálmán polgármester megállapította a betegségnek járványos voltát, s a következő rendeletet adta ki:

A kanyaró (veres himlő) mely az előző hónapokban csak szörványosan fordult elő. A tiszti főorvosnak 1949—1902. sz. a. kelt jelentése szerint a folyó hó első felében *már 34. esettel van bejelentve* s nem mulik el nap, hogy 2—3 eset elő ne fordulna.

A betegség a városban szétszórtan jelentkezik s leginkább az *év alatti* korbéli gyermekeket támadja meg.

Tekintettel a bajnak rövid idő alatti rohamos terjedése, és a városnak minden részében való jeletkezésére, a *kanyaró járványt* az 1876. évi XII. t. c. 176. §-ának c.) pontján alapuló jogomnál fogva ezennel *megállapítom.*

Meghagyom ennél fogva a kapitányi hivatalnak, mint elsőfokú egészségügyi hatóságnak, hogy a szükséges óvintézkedéseket pontosan és azonnal foganatosítsa és e tekintetben a tiszti főorvos által javaslatba ho-

zott következő óvintézkedéseket érvényesítse: a) a betegek lehetőleg elkülönítésének, b) a beteg látogatása eltiltásának, c) a szennyezett ruhaneműk s más felszerelések elhurcolása megakadályoztatásának.

Hivatalból minden kanyaró betegülés ellenőrzendő s erre a célra az egészségügyi biztosok kiharználndók.

Ez utóbbiaknak kötelessége a betegek lakását figyelmeztető lapokkal jelezni, a szomszédos lakókat a közlekedés és érintkezés veszélyétől óvni, lappangó betegek után kutatni, a mulasztásokat haladéktalanul bejelenteni és a betegek lakásának és környékének tisztázása és fertőtlenítése iránt az orvosi rendelkezések szerint eljárni.

A városi községi elemi, polgári s közép iskolában ez idő szerint szünetidő lévén, úgy a városi, mint a magán óvodák óvónőit utasítom, hogy óvodájukba járó gyermekeket figyelemmel kísérjék, és ha köztük a kanyaró felleptét észlelnék, erről a tiszti orvosi hivatalnál azonnal jelentést tegyenek.

Az óvodáknak a gyermekek által való látogatását egyelőre be nem szüntettem.

A fentjelzett óvintézkedések megtételére úgy a tiszti orvosokat, mint a kezelő orvosokat felhívom.

Institoris Kálmán,  
polgármester,

## Bűnvizsgálat

a margittai választás ügyében.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 21.

A margittai választásnak, az elsőnek, a melyen Orley Kálmánt választották meg, nevezetes következményei vannak. Orley Kálmán megválasztása ellen tudvalevően petíciót adtak be; Orley azonban a vizsgálat befejezése után beadta a mandátumáról való lemondását. A kuria erre beszüntette az eljárást, de egyben elrendelte, hogy az iratok a nagyváradi kir. büntető törvényszékhez tétessenek át, annak megállapítására, hogy a választás körül *nem forog-e fönn büntetendő cselekmény.*

Ebben az ügyben, a mint nagyváradi tudósítónk táviratozza, Ember Géza nagyváradi kir. vizsgálóbíró Orley Kálmán avolt, képviselő, Winkler Lajos a margittai szabadelvűpárt elnöke, továbbá még husz polgár ellen *elrendelte a bűnvizsgálatot a polgárok választó joga ellen elkövetett és a büntető törvénykönyv 185. §-ába ütköző vétésé miatt.*

A végzés indokolása Orleyre nézve főként a pörben sokat szerepelt magánlevélre hivatkozik, a melyet Orley irt Biharmegye főispánjának választási pénzéért, s a mely levél Szatmári választóinak kezébe került, Winklerre pedig azt hozza föl, hogy a megengedett fuvardíjnál nagyobb összegeket osztott ki a választók között.

Orley a végzés ellen felebbezést fog beadni.

— Királyunk vendégei. Bécsből táviratozzák: *Károly* román király augusztus 3-án délután Ischlbe érkezik, a hol a pályaudvaron királyunk üdvözlí. 6-án a román király Ragatzba utazik. A román király mellé diszszolgálatra Dietrichstein szárnysegédet rendelik ki. — *Frigyes-Agost* szász trónörökös 23-án érkezik Bécsbe és rögtön Ischlbe megy, a hová délután 2 órakor érkezik. A pályaudvaron a király fogadja. A trónörökös mellé *Dietrichstein* szárnysegédet rendeltek ki diszszolgálatra. Délután 4 órakor családi ebéd lesz ő Felségénél. Ugyanazon a napon kirándulást terveznek Hallstadtba vagy vadászatot. 25-én reggel a trónörökös Ischlból Münchenbe utazik.

— A keresztényszigeti választás. Nagy-Szebenből jelentik: A keresztény szigeti választókerületben augusztus 4-én lesz a képviselőválasztás. Minthogy a kerület román választói megtartják passzivitásukat, a szászok

jelöltjének, *Gresshovic* Vilmos ügyvédnek megválasztása nagyon valószínű.

— Kinenevezések az aradi pénzügyigazgatóságnál. A pénzügyminiszter ma leiratban tudatta az aradi kir. pénzügyigazgatósággal, hogy *Benczédi József* pénzügyi segédtitkárt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába pénzügyi titkárrá nevezte ki; *Blaur Gyula* pénzügyi segédtitkárt ugyancsak a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába pénzügyi titkárrá nevezte ki és az aradi pénzügyigazgatósághoz helyezte át, *Glats Otmár* alsókubini pénzügyi segédtitkárt pedig az aradi pénzügyigazgatósághoz helyezte át. Az aradi pénzügyigazgatóság létszáma, amely az utóbbi időben részint elhalálozás, részint eltávozás folytán állandóan hiányos volt, ezen kinenevezések által teljessé vált.

— Egy szász képviselő sajtópöre. *Korodi Lajos*, a zöldsász képviselő ellen, a mint ismeretes, a marosvásárhelyi törvényszék elrendelte a bűnvádi eljárást a büntető törvénykönyv 172. §-ába ütköző *izgatás* miatt, a melyet *Korodi a Kronstädter Zeitung*-ban megjelent cikkével követett el. Az eljárás során a marosvásárhelyi törvényszék a képviselőnőztől *Korodi* kiadatását kérte. A törvényszék vádtanácsa, a mint lapunknak táviratozzák, a napokban a tárgyalást ez ügyben *elhalasztotta*, mert a képviselőház mentelmi bizottságának határozata, a melylyel *Korodi* mentelmi jogát felfüggesztette *formai tekintetben hiányos*. A törvényszék újból megkeresi a képviselőházat *Korodi* mentelmi jogának felfüggesztéséért.

— Vármegyei tisztviselők lakbérére Fővárosi tudósítónk írja: Közdumásu dolog, hogy a vármegyei tisztviselők illetményei egyáltalán nincsenek arányban sem avval a munkával, a melyet végeznek sem azzal a felelősséggel, a melyet hivatali működésük reájuk ró, nem is szólva arról, hogy az állami tisztviselők nem nagyobb munkáért tetemesen jobban vannak javadalmazva. Különösen csekély a vármegyei tisztviselők lakbérére, a mi miatt folytonos a panasz. *Barsvármegye* legutóbb a belügyminisztériumhoz fordult tisztkara lakbérilletményének emelése végett, a belügyminisztérium azonban azzal utasította el a kérelmet, hogy a pénzügyi viszonyok nem engedik a javadalmazást és a lakbérilletmény javítását csak a pénzügyi helyzet javulásával eszközölheti, de akkor az összes vármegyéknek juttat lakbérpótlékot. *Bars* vármegye azonban nem elégedett meg a válasszal, hanem a képviselőházhoz nyújtott be ma kérvényt, a melyben utasítani kéri a kormányt, hogy a vármegyei tisztviselői kar csekély lakbérilletményének emelése céljából az összes vármegyét dotációban részesítse. A kérvényt, amint ismeretes, megküldte *Arad* vármegyének is pártolás végett.

— A vámtarifa-tárgyalások. Bécsből táviratozzák: A külügyminisztériumban ma ült össze az *osztrák-magyar vám- és kereskedelmi szerződés* ügyében összehívott értekezlet, a melyen az *autonom vámtarifának* szerdán kezdődő harmadik olvasása előtt annak egyes fontosabb kérdéseiről tanácskoztak. Újabb távirat jelenti: A tárgyalások ma délelőtt tíz órától tizenkettőig tartottak. *Goluchowszky* gróf külügyminiszter elnöklésével. Ma a *borvámklauzula* fölött tárgyaltak. Holnap délután háromtól-ötig a *brüsszeli cukorértekezlet* határozatai és az oroszoknak azon beadott javaslatai és az *indiai pótvámok* lesznek napirenden.

— Egy választó-kerület kettéosztása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Selymecbánya* sz. kir. város érdekes kérvénnyel fordult ma a képviselőházhoz. Kérvényében ugyanis pártolja *Pancsova* városnak ama feliratát, a melylyel a

pancsovai választókerület kettéosztását kérelmezte. Selymechánya városa reméli, hogy ezzel együtt fog járni a választókerületek helyesebb beosztása is.

— **Vármegyék és városok nevei.** A helységnevekről szóló törvénynek a vármegyékre és városokra vonatkozó intézkedését most fogantatosította a belügyminiszter. Mint a hivatalos lap jelent, a vármegyék és törvényhatósági joggal fölrüházott városok neveinek törvénybe iktatott alakjukban való kizárólagos használatát rendelte el a belügyminiszter és megállapította a rendezett tanácsú városok neveit. Ezek nem különböznek a régiéktől, csupán a kiírásuk változik az összetett helységneveknek. Csik-Szereda helyett Csikszzereda lesz az új helységnev. Torontálmegye két városa, Nagy-Becskerek és Nagy-Kikinda ezentul Nagybecskerek és Nagy-kikinda lesz.

— **A hunyadmegyei zendülés.** Déváról táviratozzák: Ma kísérté be huszonkét csendőr az itteni törvényszék fogházába a *panki* ellenállás felbujtóit és vezetőit: *huszonöt férfit és egy nőt.* A férfiak vállán puska volt, a nő pedig a *vörös zászlót* hozta, amelylyel a zendülők a csendőrök ellen rohantak. A községben helyreállott a rend. A kir. ügyész és a vizsgálóbíró a helyszínén befejezték a vizsgálatot, de a nyomozás még tart. A sebesültek számát nem lehetett megállapítani, miután a zendülők egyáltalán tagadják, hogy sebesülés történt volna.

— **Királynék szórakozásai.** A *The Lady's Realm* című angol női folyóirat cikket ír arról, hogy mik a kedves szórakozásai egyes európai uralkodónőknek. Alexandra angol királyné például nagyon kedveli a fotografálást, de igen érdeklődik a tejgazdaság és kedves állatai iránt is. Azelőtt biciklizni is szeretett. A német császárné szintén szívesen foglalkozik a fotografálással és úgy mondják, hogy ezt a hajlandóságát erősen belelőtte a legidősebb fiába is. Nemrégiben átengedte jótékony célra a szent földön készített fotográfiáinak a gyűjteményét, hogy kiállítsák. Alaposan érti a fotografálást minden csínját-bínját, szakértő ember volt a mestere. A cárné kitűnő karikatúra rajzoló és nagy kedvteléssel gyűjti is a karikatúrákat. Ugyes színésznő is, kedves hangja van és kiváló barátja a zenének. Vilma királyné szeret lovagolni, korcsolyázni és annyira szereti az állatokat, hogy nem vesz részt semmiféle sportban, amelynek állatok esnek áldozatul. Svéd- és Norvégia királynéja istenfélő és életének jórészét a vallásosság gyakorlása foglalja le. Szigorúan evangélikus és pártolója az üdvhaderegének, „*Carmen Sylva*”, a román királynéja tudvalevőleg költőnő s buzgó dolgozik az írómasinájával. Ért a zenéhez is és kedveli a szép kézimunkát. A görög királyné kedvenc foglalkozása a jachtozás. Belgium királynéja az istállóiban és paripáiban találja örömét, s nemcsak hogy ügyesen lovagol, hanem valósággal „*mülovarnő*”. Heléna olasz királyné vadászik és automobil-sportot üz. Verset is költ. Sarolta württembergi királyné a szabadban való játékoknak barátja, azonkívül melegen érdeklődik a női mozgalmak iránt. Amália portugál királyné állítólag a legerélyesebb királyné Európában. Orvosi tudományokkal foglalkozik legszívesebben és pedig úgy elméletileg, mint gyakorlatilag és sokat is tett a portugál kórházak javítására.

— **A kőművesztrájk utóhangja.** Ma éjjel a hirdetési táblákon sűrű papirdarabok jelentek meg, melyről *figyelmeztetés* volt leolvasható. Ez a figyelmeztetés a kőműveseknek szolt s a lazajlott sztrájk utóhangja. „A négyszázas szervező bizottság” több építési vállalkozó ellen izgat és azon kőművesek ellen is szolt, kik az illetőknél munkába állottak. A figyelmeztetés a többek közt ezeket mondja:

Kérünk titeket és azokat a munkásokat, a kik elfogadták e gyalázatos, mocskos, piszkos, becstelen, embertelen ajánlatot, térjenek vissza régi helyükre és ha valaki, akar mester, akár munkavezető kényszerítene benneteket egy órákor munkába állni, ragadjátok meg az embertelen fickóját és szégyen szemre dobjátok kia munkájáról, ahol ő nem dolgozni, hanem embert nyuzni és embert lázítani igyekszik.”

— **Kirabolt ékszerüzlet.** Bécsben, a mint lapunknak táviratozzák, a vasárnapra virradó éjjel *Freund Testvérek* Marienhilfstrassen levő ékszerüzletébe betörték és onnan *16,000 korona* értékű ékszereket loptak el. A betörőket keresik.

— **Esküvő.** *Fried* Lipót, az aradi magyar szalmaanyaggyár tisztviselője ma tartotta eljegyzését Strakonitz csehországi községben, *Wottitz* Róza kisasszonnyal, *Wottitz* Ignác leányával.

*Moór* Mihály borosjenői m. kir. csendőr-mester hávasságra lépett *Szabó* József iparos szép leányával, *Erzsikével* Borossebesen.

— **Új építkezések.** A város főközelekedési vonala nemcsak az *Andrássy-téren*, hanem a többi részeken is örvedetesen fejlődik, s azokon is megkezdődnek az építkezések. Így, a mint értesülünk, *Tüdös* Béla, az arad-csanádi egyesült vasutak főmérnöke a *Boros Béni-téri* Schreyer-telken épített emeletes házat, ugyanott akar építtetni *Mairovitz* Mór, radnai vállalkozó is.

— **Loubetné szalonja.** A *Figaró* egyik női munkatársa érdekesen cseveg Loubetné szalonjáról. Franciaország első háziasszonya nem igen válogathatja meg vendégeit s a keret, amelyben fogad, a valóságban tulajdonképen egy nagy, elegáns, butorozott szálló, amelynek berendezésén ő vajmi keveset változtathat. Mindezek dacára Loubetné értett ahhoz, hogy fogadó napjain nagy szívélyesség és kifogástalan korrektség uralkodjék. Az ő jóakaró mósolya a legfélének embert is bátorítja. Mikor hétfőn délután a nagy tömeg elvonult már a szalonból, akkor kedélyessé válik a társalgás. Beszélnek ott művészetről, irodalomról, színházról, amit Loubetné kiválóan szeret. Az elnökne az elsőemeleti termekben fogad, miáltal a fogadás még bensőbbé, intimebbé válik. — E szalonok szigorú izléssel vannak berendezve, nincs bennök sok fölösleges cikornya. A rideg, de fenséges egyszerűséget Loubetné pazar virágdisszel pótolja. Rózsa-, orgona- és mimozilla kering a levegőben. Egyébként Loubetné igen jó háziasszony és kitűnő anya. S az Elyséeben, a fogadónapot kivéve, nagy csönd van és a ház asszonya szorgalmasan munkálkodik.

— **Mattasich-Keglevich — felejt.** *Mattasich-Keglevich* eddig csak szomorú hírek szívárogtak ki a möllersdorfi katonai börtön falán keresztül. Most érkezett egy kevésbé szomorú hír is, amely arra vall, hogy a boldogtalan főhadnagynak még sincs olyan rossz dolga, mint ahogy hinné az ember. Bécsből ugyanis a következőket táviratozzák: A *Wiener Allgemeine Zeitung* jelenti, hogy *Mattasich-Keglevich* volt főhadnagy a möllersdorfi fogházban egy *kantinos* nővel *viszonyt folytatott*, s hogy e miatt a kantinos nő férje válopört indított a hűtlen asszony ellen. *Mattasich-Keglevich* most már sokkal szigorubb felügyelet alatt tartják, mint azelőtt. *Matics* József alezredest, a fogház eddigi parancsnokát elhelyezték és helyére gróf *Zabjeczki* Artur századost nevezték ki.

— **A könyvek bolondja.** *Adolphe* Brisson a Tempsban beszámol a Párisban megnyitott könyvtáblakiállításról, amelyen *Henri Davignon*nal, az ismeretes könyvgyűjtővel találkozáván, érdekes dolgokat mondott el neki szenvedélyes könyvgyűjtőkről. Megemlékezett többek között egy *P.* nevű nyolcvanasztendősről, aki anynyira bolondja volt a könyveknek, hogy elvette a cselédjét, csak hogy egy ritka könyvnek a birtokába jusson. Erre a cselédre is ráragadt a könyvgyűjtő szenvedély a gazdájáról s egy napon a piacról egy csomó könyvet hozott. Neki csak néhány fillérjébe került ez a könyvvásár, de *P.* megtalálta benne a „*Heptameron*” első kiadását 1559-ből, vörös marokin-kötésben. Ottszáz-forintot akart adni a lánynak a ritka könyvért, de mivel előzőleg vigyázatlanságból kimondotta, hogy a könyv ötezer forintot is ér, a cselédeleány hallani sem akart az üzletéről. Mit tehetett egyebet, feleségül vette a cselédjét, aki egyébként már régen meghalt, úgy hogy *P.* most már kizárólagos tulajdonosa a híres könyvnek.

— **Elsülyedt gőzös.** Hamburgból táviratozzák: Az éjjel *Blankenese* és *Niernstettenn* között a *Hansa* vontatóhajó nekiment a *Primus* nevű buxtehudi gőzösnek, amelyen 185 utas, köztük az eilbecki férfi-dalegyesület tagjai voltak. A vontatóhajó kettéhasította a gőzöst, úgy, hogy az elsülyedt. A rajta lévő emberek közül csak harminc ember menekült meg.

Hamburgból érkezett újabb jelentések szerint a *Primus* hajó utasai közül: *ki-lencvenet* tudtak megmenteni. A többiek mind elpusztultak.

— **Gyilkosság egy temetésen.** *Horvátország* egy kis falujában, *Bilekben* csütörtök délután kegyetlen gyilkosság történt. Egy *Zádó* Károly nevű 61 éves parasztot temettek el, akinek a temetésére eljött egyik kitagadott fia is. A sirbatétnél a rokonok nekiestek ennek az embernek, akit késsel úgy összeszurkáltak, hogy *apja sirja előtt halt meg.* A gyilkosokat elfogták.

— **A kávé felelőssége.** Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott egy konkrét esetben a budapesti bíróság. *G. M.* állami hivatalnok egyik *Andrássy-uti* kávéház tulajdonosát bepörölte és arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze a kávést 80 korona kárának megtérítésére, mert ennyibe került a panaszosnak az a fölöltő, melyet a kávéházban ismeretlen, ki nem nyomozható tolvaj, elemelt a fogasról. A kávést azzal védekezett, hogy ő nem felelős a kárért, vigyázzon minden vendég a kabátjára és hivatozott a kuriai döntésre, amely kimondja, hogy a kávést az ellopott kabát árát csak akkor tartozik megtéríteni, ha a károsult fölöltőjét valamelyik alkalmazottnak adta át. A bíróság a káros érveivel szemben a panaszosnak megítélte a követelést, mert az a körülmény, hogy a kávést alkalmazottjai nem eléggé előzékenyek, hogy a vendégnek a fölöltő levetésben segítszenek és a kabátot aztán fölfüggeszszék a fogasra, nem szolgálhat a kávést előnyére és a kártalanítástól való mentességre.

— **Emberpusztító zivatar.** Kiew-ben, a mint egy távirat jelenti, vasárnap délután rendkívül erős vihar volt, a mely erős fákat tépett ki. Azután megeredt a zápor, közbe mogyorónagyságu jég esett, a mely sok ablakot bevért. A víz előntötte a pincelakásokat és a mint eddig konstatálták, *tizenöt ember vízbe fullt.* Sok utcában méternyi magasságra emelkedett a víz. A vasuti töltés helyenként alá van mosva, úgy, hogy a vasuti forgalmat be kellett szüntetni. Este 8 órakor újra megeredt a zápor, úgy, hogy az utcákon patakokká dagadt a víz. A tűzoltóság a pincékből kiszivattyuzta a vizet. A kár igen nagy.

— **Egy öreg ember balesete.** *Lammert* János 71 éves napszámos ma teherkocsin kiment a *Dobiaschi*-féle gyárba, hol alkalmazva volt. Mikor leszállott a kocsirol, elesett s a lábának bal térdkalácsa három részre tört. Az öreg embert, kinek *Pozsgay* Lajos dr. főorvos nyujtotta az első segélyt, a kórházba szállították.

— **Tolvaj tanító.** A budapesti rendőrség letartóztatta *Bacsa* István pinnyei születésű volt tanítót, aki most ügynökösödéssei tengeti életét. *Bacsa* kedvesével, *Szloboda* Katinnal a *Kálvária-utca* 21. számú házban lakott *Klipper* Jánosnéval. Az elzüllött ember még április hónapban feltörte lakásadójának két szekrényét és abból 400 koronát érő holmit magához véve, megszökött kedvesével együtt. A rendőrség ma letartóztatta *Bacsát*, aki sikkasztásért és csalásért többször volt büntetve, sőt a főváros területéről ki is tiltotta a rendőrség.

— **Villámsujtott aratók.** A kalászok arany-színű tengerében áll ezer és ezer munkás s verejtékes arccal, de fáradságot nem ismerve, dolgoznak az egész ország javára, mert csak-ugyan élet a buza. Annál inkább kell átérzünk azoknak szomorú sorsát, kiket rekkenő melegben ért a tüzes napsugár és égiháború; és akik néha áldozataik lesznek munkájoknak. *Kiss* Imre és *Kovács* Imre békési aratók, a békési határban Vadasmegyeren dolgoztak. Egyik



reggel alig kezdtek hozzá munkájukhoz, komor felhők borultak az égre, a meny dörögni kezdett s rettentő harsogással lesújtott a cikázó villám. A két munkás lerogyott a földre s nem is keltek fel többé, megölte őket a villámcsapás. Egyiket felesége és három árvája siratja. Nagy részvét mellett kísérték Békésen utolsó utjukra a két aratómunkást.

— **Árviz-veszedelem Vas megyében.** Szombat-helyről táviratozzák: A tartós eszések folytán a stajer hegyekről nagy mennyiségű csapadék öntött le, a mely megduzzasztotta a Rábának és mellékfolyóinak vizét, úgy, hogy azok sok helyen kiömltek. Horvát-Nádalya vas megyei község különösen nagy veszedelemben van. A napokig tartó esőzés a Pinka folyót, mely Körmenéni ömlik a Rábába, annyira megnövesztette, hogy kilépett a medréből s elborította a réteket, szántóföldeket és országutakat. Délután két óta tájt pedig a községet is elöntötte. — A lakosság kétségbeesése leírhatatlan. Mindenki menekülni igyekszik s csekély holmiját, jószágát alig tudja megmenteni. Eddigél hat lakóház van víz alatt, a bedőlés veszedelmének kitéve. Az áradat áttörte a vasuti töltést. Németújvárról a vonat Körmenre dűiben nem érkezett meg. A hatóság azonnal intézkedett, hogy segínyt nyújtson a kétségbeesett embereknek. Babos Kálmán nyugalmazott tábornok, vízfelügyelő és Pulay Ferenc főszolgabíró rögtön a veszedelem színhelyére utaztak. Az árviz miatt azonban csak kerülő utakon mehettek Nádalyára. Körmenéni a Rába szintén kiöntött a rétekre. Az árviz Weidner századosnak a hid mellett levő házát bedőléssel fenyegeti. Ugyanilyen sors vár Fritz József kereskedő és Karner János korcsmáros házára. Rátót és Szentgothárd között a szántóföldeket elöntötte a víz, az aratók derékig érő vízből szedik ki a nagyrészt már learatott és keresztben álló gabonát. Strem és Orbánfalu között az árviz a pályatestet megrongálta. Sok községben a jég elverte a szőlőtermést. Nádalya községben a villám leütött a malomba, a mely leégett. A Rába mellékfolyói közül a Strem, a Sorok és a Lapudás vannak megáradva. A Rába szabályozó társulat megkezdte a védekezés munkáját, a melyre komoly szükség van.

— **A burnót.** Hosszu időn át mintha eltűnt volna a szemhatárról. Inkább csak mint emlék játszott szerepet, ma már a burnótszelence, a dohánypor felszívásának divatja. Egy-két évtized előtt típus volt a burnótszelencével járkáló öreg ur, a megrendelt tüszentések különös barátja. Mielőtt azonban egészen kipusztult volna ez a divat, szerencsére fölkarolták, — hol másutt, mint Angliában. Az angol ur társaságokban ismét szokásossá válik a dohánypor szívás, de — hogy valami eredetiség kísérje a hallotaiból föltámadt divatot — szelence nélkül. Előkelő urak, fiatalok, úgy mint vének, mostanság a mellényzsebben, papirosban cipelelik a burnót. Persze, hogy előkelő mozdulattal huzakodnak vele elő és fokozottan elegáns kéz és testtartással tömik meg az orrlyukakat. Ez az elegancia lesz az, ami utánzásra késztet majd szélesebb körben másokat is. Franciaországban fogja folytatni hódító útját az új, illetőleg ez a régi divat s bizonyára átlépi nem sokára a Szajná és mindazokat a hegyeket és folyókat, melyek képtelenek gátat vetni a divat ostobaságainak.

— **Szerencsétlenség a viharágyuzásnál.** A Csáktornyához közeleső állami szőlőtelepen, Stridó-Farkashegyen, működésbe hozták csütörtökön estefelé a viharágyukat, hogy az ismételve dühöngő jeges-fellegek ellen a küzdelmet fölvegyék. A vihar több órán keresztül tombolt, úgy, hogy több ember volt elfoglalva azaz, hogy a sűrű lövöldözéshez a lövegeket megtöltse. Az egyik ágyunál azonban nem voltak eléggé óvatosak a napszámosok, mert a szabadon tartott puskapor, valószínűleg a pipából kiesett szikrától, fölrobbant. A három

kiló sulyu robbanószer borzasztó pusztítást vitt véghez. Két napszámos könnyebb sérülést szenvedett, hárman meg olyan súlyosan sebesültek meg, hogy az egyik szemvilágát veszítette el, a másik kettő meg égési sebeibe valószínűleg belehal. A súlyosan sebesülteket a varasdi kórházba szállították.

— **Az új-aradi gyermekzenekar** nagy közönséget vonzott vasárnap délután a ligetbe. A fiatal muzikusok végtelen precizitással játszottak s ez birta rá a sétahangverseny rendezőjét arra, hogy a hangversenyt többször megisméltesse. A zenekar hazfias karmestere: Steiner Lambert, a Kossuth Lajos 100 éves születésnapján tarandó ünnepre díjtalanul felajánlotta zenekarának közreműködését.

— **Az idei fürdő- és utazási szezon** alkalmából nagy buzgalmat fejt ki Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadság-téren. Fölötte változatos raktárt találunk ott kofferek, uti kosarak, kézi táskák és e szakba vágó cikkek. Fürdő kalapok, uszó nadrágok szintén nagy választékban. Legkönnyebb cipők zsevrő bőrből férfiak és hölgyek részére. Turista-ingek, nyári kalapok szalmából és posztból; burkalapok. Igénybe vehető továbbá a közkedvelt fénykép-kezdmény, a mely öt forintos vásárlásnál egy művészies életnagyságu fényképre jogosít 8 korona ellenében.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

## Letartóztatott szélhámos.

(A „szerkesztő” ur bűnei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Néhány évvel ezelőtt a rendőrség lopáson ért egy különben is gyanus viselkedésű alakot: Weisz Mórt. Nem teketóriáztak vele sokat. Letartóztatták, átadták a büntető törvényszéknek. A tolvaj a végtárgyaláson töredelmesen megvallotta bűnét s mikor négyesztendőre elítélték, az ítéletet meg se felebbezte. Örült, hogy többet nem kapott. Alig ülte le büntetését, fölcsapott „szerkesztő” nek. A helyesírással állandóan hadi lábon állott, talán olvasni sem tudott, de ismerte az emberek gyenge oldalát, a hiúságot.

Valami különös című német nyelvű zuglapot indított s a Weisz nevet fölcserelette a jobb hangzású Vécsei névvel. Kisdud lapocskájában egekig magasztalt mindenkit, persze mindig egy és ugyanazzal a szöveggel. A földicsért emberek fizettek s a „szerkesztő” ur hangos, mulató életet élt.

Vasárnap este óta foglya a rendőrségnek. Ismét csalt s bár tervét elég ügyesen csinálta meg, mégis rajta vésztett. A detektívek kiküldték és letartóztatták.

Legujabb szélhámoságának története a következő:

E hónap tizenötödikén csinos fiatal hölgy állított be a Belvárosi takarékpénztárnak a ferenciek-terén levő váltóüzletébe. A hölgy egyenesen a számféjtő osztály felé ment s mint a ki ismeri a szokásokat, hangosan odaszól az egyik tisztviselőnek:

— Kétezeröttszáz márkát kérek a folyó számlánk terhére.

A tisztviselőnek egyuttal átnyújtotta a Révai testvérek irodalmi cég levelét, a melyen ezen a német pénz kiadását kérik. A hölgy a pénzt átvette s olvasható, tiszta betűkkel ráírta az elébe tett nyugtára: átvettem Kiszely Jolán.

A takarékpénztár még aznap, rendes szokásához híven, ajánlott levélben közölte a Révai céggel, hogy a kiadott 2500 márka értékével megterhelte számlájukat.

A Révai cég menten közölte a takarékpénztárral, hogy ő márkákat nem kért s ha valaki mégis az ő nevükben járt el, úgy a takarékpénztárt becsapták.

A takarékpénztár panaszára a rendőrség legügyesebb detektívjei napokig keresték a titokzatos Kiszely Jolánt, míg végre megtalálták. A leányt szembesítették a takarékpénztár tisztviselőivel s azok kijelentették, hogy nem ez a hölgy járt náluk. A rendőrség most megmutatta neki a hamis nyugtán levő aláírást és Kiszely Jolán rögtön megmondotta, hogy az egy ismerősének, Sachs Saroltának a kezeirása.

Sachs Saroltát a detektívek egy órával később már a rendőrség elé állították. Az igen csinos külsejű leány reszketve mondotta tolvaj a vizsgálatot vezető tisztviselőnek:

— A Révai nyugtát én vittem el a Belvárosi Takarékpénztárba. A főnököm Vécsei szerkesztő ur küldött el velem s ő parancsolta azt is, hogy ne a magam nevét irjam a nyugtára. A pénzt hiánytalanul átadtam a főnökömnek.

A főkapitányság a leány beismerő vallomása alapján Vécseit citálta be. Egy ügyes detektívet biztak meg behozatalával, a ki, mielőtt még Vécsei lakására elment, megállapította, hogy a szerkesztő ur közönséges tolvaj. Ovatosságból elvitte magával a jómádár fényképét. A „szerkesztő” ur a Hernád-utca 33. számú ház harmadik emeletén lakott. Háromszobás lakásának minden butorzata — egy szalmazsák.

A detektív otthon találta.

— No jöjjön velem, én detektív vagyok.

— Igazolja magát, — felelte hetykén Vécsei.

— Megteszem. Itt az én fényképem, de de lássa itt van a magáé is. Maga lopásért négy esztendőt ült.

— Ne mondjon ilyet, fortyant föl indignálódva a hidegvérű csaló. Ez nem az én fényképem.

Végre mégis követte a detektívet. Utközben nagy bőbes üdéséggel elmondotta, hogy a családjá Gödöllőn nyaral s ő a butorokat egy butorszállítónál beraktározta. A jövedelme fényes, mert a „Belvárosi Lapok” (a melynek a csaló az utóbbi időben kiadótulajdonosa volt) szépen hajt.

A rendőrtisztviselő előtt eleinte szintén makacsul viselkedett s hallani sem akart arról, hogy ő a Révai-testvérek nyugtáját meghamisította. Utóbb azonban szembesítették Sachs Saroltával s Vécsei Weisz Mór megpuhult.

Megvallotta, hogy ő követte el a csalást, sőt a pénz egy csekély részét, mintegy ötszáz márkát át is adta a rendőrségnek. A többi — úgy állítja — elköltötte. A főkapitányság erre letartóztatta.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság** forgalmi kimutatása 1902. július 1-től 15-ig. Személyszállítás 1902. július 1-től 15-ig 22364 személy, bevétel 4163 korona 80 fillér, 1901. július 1-től 15-ig 24129 személy, bevétel 4509 korona 20 fillér, 1902. január 1-től július 16-ig 238059 személy, bevétel 45184 korona 20 fillér, 1901. január 1-től július 15-ig 250119 személy, bevétel 48259 korona. Teher-szállítás 1902. július 1-től 15-ig 142986 klg., bevétel 1886 korona 52 fillér, 1901. július 1-től

15-ig 804780 klg., bevétel 1116 korona 86 fillér, 1902. január 1-től július 15-ig 18976130 klg., bevétel 22184 korona 38 fillér, 1901. január 1-től július 15-ig 17418780 klg., bevétel 17913 korona 58 fillér.

**Fizetéseketelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Sepevák János, B.-Pivnica. — Rosenbergnina, Graz. — Krump Ede, Sopron. — Fischer Ottó, Trebitsch. — Markovits Gyula, Léva. — Reszler János, Syatmár. — Eisner Manó, Aussig.

**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 21.

**Déltőzsde.** Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd iránzat mellett 20,000 métermáza került forgalomba, öreg buza 20—25, új buza 10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül árpa és zab 5 fillérrel drágább. Időjárás változó.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.88—6.89
Rozs októberre	6.02—6.03
Zab októberre	5.33—5.34
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	4.83—4.84
Tengeri 1903. májusra	4.91—4.92
Repcé augusztusra	10.25—10.35

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.85—6.86
Rozs októberre	5.95—5.96
Zab októberre	5.32—5.33
Tengeri júliusra	4.82—4.83
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	4.91—4.92
Repcé augusztusra	10.30—10.35

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	677.25
Magyar hitelrészvény	708.—
Leszámlolóbank részvény	450.50
Rima-Murányi vasmű részvény	493.—
Osztrák-magyar Államvasutó részvény	696.—
Közüti vasut	616.—
Városi villamos vasut részvény	310.—

**Szeszűzet.**

— Július 21. —

**Mai jegyzéseink:** Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritóti moslék 12'80—13.— korona mmásánként.

**Hivatalos árfolyamok**

**a budapesti áru- és értéktőzsdén.**

Budapest, július 21.

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	206.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	162.—
Osztrák papírjárdék	101.50
Osztrák járdék ezüst	101.50
Osztrák járdék arany	121.50
Koronajárdék	99.75
1860-iki Államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1595.—
Magyar hitelbankrészvény	708.—
Osztrák hitelbankrészvény	677.50
Osztrák-magyar Államvasut	696.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.10
London	239.72
Páris	95.27

**REGÉNY-CSARNOK.**

**Hipnózis.**

— Angol regény. —

Írta: **Hardy I. D.** [30]

(Folytatás.)

De a segítség megérkezett! Nazaréna kiáltására mások is elősiettek, legelőször az ápoló, ki a kimerültségtől elaludt, aztán a kiabálásra felébredve, ijedten vette észre, hogy beteg megcsókolt! Két más férfival együtt ért a fedélzetre, de mielőtt kiszakithatta volna az örült kezéből a kést, véres lett az — Ray heves fájdalomt érzett a vállában, de nem engedett azért addig, míg, nem látta hogy ellenfelet az ápoló s a másik kettő földre teperte és

tántorgott s nekitámaszkodva, bágyadtan hunyta be szemeit, míg sebéből csak úgy patakzott a vörös, meleg vér.

— Ön megsebesült? — kiáltott. Nazaréna halálos aggodalomtól elszorult szívvél.

A hangja ismét eszméletére térítette Rayt.

— Jelentéktelen dolog. — susogta, — menjön odább! — tette hozzá aztán csaknem kiáltva s megragadva az aszony karját, félrelökte, mert a tébolyult ebben a pillanatban feltápászkodott s üvöltve ráta kötelékeit.

A következő pillanatban tompa zuhanás hallatszott; Ray eleresztette a fiatal asszony kezét s a földre esett!

— O gyorsan hívják az orvost! — kiáltotta Nazaréna kétségbeesve.

— Itt vagyok már! — kiáltotta közvetlenül közelből a hajóorvos s míg néhány matróz hozzálátott, hogy a most már tajtékoz örültet bevigyék a kajüttjébe, az orvos a sebesült felé hajolt s felvágta ruháit, hogy gondosan megvizsgálhassa.

— Veszedelemes a seb? — susogta Nazaréna Ray mellé térdelve.

— Azt még nem mondhatom meg, asszonyom, most vigyük le a beteget az ágyába, aztán majd meglássuk, hogy mi van a dologban.

Egy pár ur segítségével levitték Rayt a kajüttjébe s az ágyára fektették; Nazaréna némán és mozdulatlanul ült résztvevő szívé női utitársai között, kik köréje sereglettek s vele együtt várták, hogy mit fog szólni az orvos. Mi lesz, ha Ray meghal — ha az ő életét a magáé árán mentette meg?

Végre megint megjelent az orvos Nazaréna fészült tekintetét látva, vigasztaló hangon szólt:

— Azt hiszem, nincs veszedelem. Hála Istennek, a kés lecsuszott a csonton, bár azért elég mély sebet ejtett, mely a vállcsontan egészen felhasította az izmokat: a mellcsontján is fel van hasítva a bőre és sok vért is vesztett, de szerencsére fiatal és erős s így hamar helyre fog jönni. Azt kérdezte tőlem, asszonyom, hogy ön hogyan van, nem ártott-e meg az ijedtség?

— Ó nincs semmi bajom, — szólt Nazaréna halvány mosolygással, — csak az első pillanatban vesztettem el a fejemet.

— Nem csoda, szólt az orvos komolyan — tíz nő közül kilenc ideges rohamokat kapott volna, vagy hisztérikus görcsöket; önnek nagyon erős idegei lehetnek!

— Igen, hála Istennek — hagyta helyben Nazaréna.

De mikor később magára maradt a kajüttjében, úgy elkezdett zokogni, hogy majd a szíve hasadt meg s keservesen susogta:

— Mily rosszul bántam vele! S ő azzal viszonzotta ezt, hogy megmentette az életemet. (Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

**Vass Géza.**

**Vasuti közlekedés.**

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<b>Budapest felé indul:</b>	<b>Budapest felől érkezik:</b>
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
<b>Erdély felé:</b>	<b>Erdély felől:</b>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
<b>Temesvár felé:</b>	<b>Temesvár felől:</b>
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvoat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
<b>Szeged felé:</b>	<b>Szeged felől:</b>
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
<b>Brád felé:</b>	<b>Brád felől:</b>
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról

**NAPIREND.**

Július 22. Kedd. Róm. kath. naptár: Magdolna. — Protestáns naptár: Magdolna. — Izraelita naptár: Templom elfoglalási bűjt. — Görög-keleti naptár (Július 9.): Pankrac. — A nap kél 4 óra 10 perckor, nyugszik 7 óra 20 perckor. — A hold kél 8 óra 4 perckor, nyugszik 6 óra — perckor.

**Kölessey-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

**Időjárás.** A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok.

**Nyári színház.**

Kedden, 1902. évi július hó 22-én:

**URANIA**

magyar tudományos színház előadása:

**A háború.**

Hadtörténelmi tanulmány 3 felvonásban, 128 színesen vettített és 30 mozgóképpel írta: Marius.

Kedde este 8 órakor.

**NYILTTÉR.\***

**Bort igyék a magyar!**

(nem sört.)



Nagy akadály volt a házi borfogyasztásnál eddig azon körülmény, hogy a megcsapolt hordóban a bor megvirágosodott, megtört, vagy megecetesedett.

Fenti borvédő alkalmazása mellett a borokat hónapokon által csapon tartva fogyaszthatjuk, anélkül, hogy a bornak legkevesebb baja támadna.

**Egy borvédő ára 7 korona.**

Leírást, használati utasítást kívánatra bárkinek postán bérmentve küldünk.

A borvédő jóságáért teljes felelősséget vállal a szállító cég.

**VOJTEK és WEISZ**

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

1263

**Szántay Lajos**

műépítész és építőmester

**műszaki irodáját**

Aulich Lajos-utca 1. szám alatti

(saját házában)

1237

megnyitotta.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

106780—1902. F. IV. sz.

**Hirdetmény.**

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson	1. évi július hó
Szeged	22-én d. u. 2 óra
Debreczen	23-án d. u. 2 óra
Arad	23-án d. u. 2 óra

Budapest, 1902. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. Államv. üztv. Aradon.

17466—1902. I. sz.

**Pályázati hirdetmény.**

A magyar kir. államvasutak Nagyszében állomáson lévő ályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdetdik.

A bérlet 1903. évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi december hó 31-ig.

A bérleti helyiségek a következők: a vendéglős magánlakású 3 szoba és egy cselédszoba, továbbá az I—II. oszt. étterem, főzőkonyha, tálaló helyiség, éléskamra, valamint e helyiségekhez tartozó folyosó, pincze, padlás, és jégverem. — A III. oszt. váró- és étteremben csak az ételek és italok elárúsítása engedtetik meg, s ezen közös célra szolgáló helyiség fűtése és világítására a vendéglősnek évenként 149 m<sup>3</sup> tűzifa, vagy ezzel egyenértékű kőszén és 207 klg. kőolaj fog kiszolgáltatni, míg a többi helyiségek fűtése és világítására a szükséges anyagok önköltségi áron fognak a vendéglősnek kiszolgáltatni.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a nagyszébeni pályavendéglő bérletére” feliratu borítékba zárt, ajánlatok lepecsételve 1902. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújtan-dók be.

Bánatpénz fejében 200, azaz kettőszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

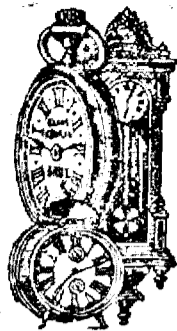
Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1902. évi július hó 12.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

**Jó órákat olcsón**

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

**Konrad János**

óragyára,  
aranyáruk kiviteli háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.  
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.  
Valódi ezüst láncz frt 1.20.  
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1900

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Nagymennyiségű****deszka**

és

**lécz****eladó**

az Aradi

**Nyomdarészvény-társaságnál.****Rozsnyay-féle****chinin czukorka, chinin csokoládé****patykoszorozott készítmény.**

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

**Fenyő illat.**

Különösen alkalmas a szoba levegőjének fel-fris-sítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

**Hasis-Colloidium.**

Kitűnő, minden mászert felülmuló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

**ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában**

Aradon, Szabadság-tér.

**MINDEN HOLGYNEK**  
**SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A**  
**FÖLDES-FÉLE**

**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arctisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva.

**Kamistványoktól tessék óvakodni!**

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszer-tárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Berejesezőn: Pintér Ferencz, Bors-Sebesen: Zangerl Gyula, Berkován: Szokoly Sándor, Cs. Apáczán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pakker István, Földéakon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevesen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmán: Hanzeros Ádám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokasin János, Pankotán: Posovitz Gusztáv, Pityarosen: Szabados József, Székúdváron: Fromm D. Traugott, Szmándon: Csiky Lukács, Soboralban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tancson: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszer-tárában.

**Pankotán**

(Bokréta hegyen)

**3 holdas szőlő eladó,**

épület és berendezéssel együtt.

Ifj. Gantner Károly,

Uj-Szent-Annán.

1279

Magy. kir. Államv. budapest-jobbparti üzletvezetősége.

24628—1902. II. sz.

**Pályázati hirdetmény.**

A m. kir. államvasutak Szabadka állomásán az állomási vendéglő üzletére 1903. évi január hó 1-étől számított 3 évi időtartamra, azaz 1905. évi december hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetünk.

Az 1 korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szabadka állomásán lévő vendéglő üzletnek bérbevételére a 24628 számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal (iparengedély és erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1902. évi augusztus hó 14-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalánál (Budapest, Külső Kerepesi-ut 8 ház) posta útján tértivevény mellett nyújtan-dók be.

Bánatpénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi augusztus hó 13-ának déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban lévő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest Külső Kerepesi-ut 8 ház I. emelet 33. ajtó) vagy a budapesti jobbpárti, (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, tetszésük szerint szabadon választhassanak.

Megjegyezzük végre, hogy a vendéglő, lakásul szolgáló 6 szoba, konyha és a hozzátartozó mellék-helyiségeket, valamint az I. és II. oszt. éttermeket és ezeknek tartozékait bérlelő saját költségén tartozik fűteni és világítani, a míg a III. ad osztályu ét- és váróterem fűtése és világítása fele részben bérbeadó vasut, fele részben pedig bérlelő által fog eszközöztetni.

Budapest, 1902. július hó 8-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)



## Apró hirdetések

### Egy hivatalosolga

és egy óvadékos pénzbeszedő alkalmazás: nyer. Bővebbet Bartosnál, Kazinczy-utca 2. sz. 1260

### Tessék figyelni!

A n. é. közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy

Árpád-tér 2. sz. alatt

### zsibárus üzletet

nyitottam.

Használt butorokat, ugyszintén uraságoktól levetett férfiruhákat a legmagasabb árban veszek.

Kivánatra házhoz is megyek.

**ROTH A.,**

Árpád-tér 2. sz.

## Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

## Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,  
borszivattyúk,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

### Egy modern

ujjonnan épült ház szabad kézből eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1254

## Csere.

Három verseczi főreáliskolai tanuló óhajtaná a magyar nyelv elsajátítása végett a jövő tanévre olyan szülőkhöz cserebe jönni, kiknek gyermekei reáliskolai tanulók, vagy azzá akarnak lenni és szeretnék a német nyelvet elsajátítani.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál **Véber Péter** főreáliskolai szolgál. 1278

### TELEFON

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételék és eladások.

## DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

### Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban megvételnek, vagy becsereletnek.

## „BORSZÉK.”

### Borszék gyógyfürdőbe utazásra!

Évek óta kiismert legjobb és a legkényelmesebben berendezett

### 4 ülésű „Landauer-kocsi” fogatokat

mérsékelt árban megrendelhetni elindulás előtt 3—4 nappal előre

### Miklós GÖRÖG fogatok tulajdonosnál

Szász-Régenbe.

Közlekedés: Julius 1-től kezdve, naponta 2 kocsit. Ind. Szász-Régenből reggeli 7 óra vonattól Ratosnyán megebédelve, Ó-Topliczán lóváltással, este 7 órakor Borszékbe érkeznek.

Sürgöny cím:

„GÖRÖG Landauer” Szász-Régen.

## Kiadó lakás!

Szabadság-tér 5—6. sz. alatt a II. emeleten

### elegáns utczai lakás

4 szoba, fürdőszoba, cselédszoba és mellékhelyiségekkel, gázvezetékekkel ellátva

azonnal kiadó.

**Dr. Kronstein,**

Központi-szálloda. 1286



Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

106781—902. F. IV. szám.

## Árverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok a vasúti üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés után, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

Állomáson	t. é. július hó
Szabadka	21-én
Pozsony	21-én
Pápa	21-én
Bpest-Józsefváros	22-én
Szeged	22-én
Kolozsvár	22-én
Arad	23-án
Debreczen	23-án
Bpest, ny.	24-én
Miskolcz g. p. u.	24-én
Zágráb	24-én
Bpest dpart	28-án
Eszék	28-án

Budapest, 1902. július hóban.

**Az igazgatóság.**

(Utánnomás nem díjazatik.)



Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

## Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt **Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arisztizációt.** E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hűgypor fehér, rózsas és krém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

☞ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ☜

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

## Hajós Árpád

gyógyszertár és gyógyvegyészeti-laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: **Vottek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács** gyógyszerész uraknál.

## Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy sikerült egy

### legelső rangu kötszer gyárral

oly megegyezésre lépni, melynél fogva antisepticus kötszereket és kötőanyagokat legkiválóbb és legfinomabb minőségben legolcsóbb árakon hozhatunk forgalomba. **Usszes kötszereink az 105147. számú m. kir. belügyminiszteri rendeletnek szigoruan megfelelő minőségben és csomagolásban vannak előállítva.** — Mivel említett kötszereket egy tömegben rendeljük, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden concurens áraknál olcsóbban szállíthatunk még a legkisebb mennyiségnél is.

Tájékoztásul álljon itt egy néhány gyakrabban használt kötszerek árjegyzéke:

100 grm Brunswatta henger csomagolásban	44 fillér.
1/4 kló	80 fillér.
1/2 " " " " " "	1 kor. 50 fillér.
1 " " " " " "	2 kor. 40 fillér.
1 metere Steril-gaze (Hydrophil gaze)	28 fillér.
Calioó és mull-polyák minden árban.	

Ipar és házi célokra szolgáló gyógyszerfélék minden versenytárs betartása mellett kapható. 1117

Raktárak:

**Az összes aradi gyógyszerházakban.**